

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิต 3 สถาบัน ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของอาจารย์ 3 สถาบัน ตอนที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิต 3 สถาบัน

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินค่ามาตราส่วน (Rating Scale) ดังนี้

5	หมายถึง	มีความสำคัญระดับมากที่สุด / มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความสำคัญระดับมาก / มีการปฏิบัติระดับมาก
3	หมายถึง	มีความสำคัญระดับปานกลาง / มีการปฏิบัติระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความสำคัญระดับน้อย / มีการปฏิบัติระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความสำคัญระดับน้อยที่สุด / มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด

กลุ่ม 1 หมายถึง นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่ม 2 หมายถึง นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่ม 3 หมายถึง นิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิต 3 สถาบัน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยนเรศวร)มีดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบันด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติได้ถูกต้อง	4.68	7	4.60	6	4.58	5	4.62	7
2.มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.87	1	4.92	1	4.75	1	4.85	1
3.รักษานพธรรมนิยมประเพณี และวัฒนธรรมไทย	4.64	9	4.57	9	4.53	9	4.58	10
4.รักษานพธรรมนิยมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.52	16	4.48	13	4.57	7	4.52	12
5.ยึดถือมารยาทแบบไทย	4.56	15	4.39	17	4.48	11	4.48	15
6.แต่งกายแบบไทย ใช้ผ้าไทย ไม่นิยมใช้ของต่างประเทศ	3.82	19	3.87	19	4.19	19	3.96	19
7.มีความสุขภาพอ่อนโยน	4.36	18	4.29	18	4.35	18	4.33	18
8.จิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ	4.59	12	4.46	14	4.42	15	4.49	13
9.ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.61	11	4.57	10	4.45	13	4.54	11
10.มีความกตัญญูรู้คุณ	4.85	2	4.78	2	4.72	2	4.78	2
11.มีความเมตตากรุณา	4.70	6	4.59	8	4.59	3	4.63	6
12.รู้จักสามัคคี	4.73	5	4.55	11	4.48	12	4.59	8
13.ซื่อสัตย์สุจริต	4.82	3	4.78	3	4.58	6	4.73	3
14.มีความพอเพียง	4.57	13	4.45	15	4.38	16	4.47	16

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
15.ประนีประนอม รักสันติ	4.67	8	4.60	7	4.49	10	4.59	9
16.ยอมรับความแตกต่างทาง วัฒนธรรม	4.37	17	4.43	16	4.44	14	4.41	17
17.อยู่ร่วมกับคนต่างเชื้อชาติ ศาสนาได้	4.57	14	4.52	12	4.38	17	4.49	14
18.มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา	4.63	10	4.73	4	4.57	8	4.64	5
19.ไม่นิยมความก้าวร้าว รุนแรง	4.78	4	4.68	5	4.59	4	4.68	4

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทย
ปัจจุบัน ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อ
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ และอันดับ 3 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน
ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษา ประจำชาติได้ถูกต้อง	3.81	16	4.35	6	3.86	16	4.01	13
2.มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.51	1	4.70	1	4.30	1	4.50	1
3.รักษานขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย	3.95	13	4.14	11	3.97	7	4.02	12
4.รักษานขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.73	17	4.14	12	3.92	12	3.93	15
5.ยึดถือมารยาทแบบไทย	3.95	14	3.94	16	3.89	14	3.93	16
6.แต่งกายแบบไทย ใช้ผ้าไทย ไม่นิยมใช้ของต่างประเทศ	2.96	19	3.42	19	3.42	19	3.27	19
7.มีความสุขภาพอ่อนโยน	3.90	15	3.86	18	3.82	17	3.86	17
8.จิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ	4.06	10	4.12	14	3.95	10	4.04	11
9.ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.23	6	4.38	5	3.97	8	4.19	5
10.มีความกตัญญูรู้คุณ	4.48	2	4.60	2	4.24	2	4.44	2
11.มีความเมตตากรุณา	4.21	7	4.26	8	4.08	6	4.18	7
12.รู้จักสามัคคี	4.06	11	4.13	13	3.96	9	4.05	10
13.ซื่อสัตย์สุจริต	4.31	4	4.43	4	4.14	4	4.29	4
14.มีความพอเพียง	3.66	18	3.90	17	3.69	18	3.75	18
15.ประนีประนอม รักสันติ	4.04	12	4.11	15	3.87	15	4.01	14
16.ยอมรับความแตกต่างทาง วัฒนธรรม	4.12	8	4.17	10	3.91	13	4.07	9

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
17.อยู่ร่วมกับคนต่างเชื้อชาติ ศาสนาได้	4.12	9	4.32	7	3.94	11	4.13	8
18.มีเสรีภาพในการนับถือ ศาสนา	4.36	3	4.46	3	4.15	3	4.32	3
19.ไม่นิยมความก้าวร้าว รุนแรง	4.24	5	4.21	9	4.11	5	4.19	6

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทย
ปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อ
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ และอันดับ 3 ได้แก่ มีเสรีภาพในการนับถือ
ศาสนา

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทย

ปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ท่านตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย	4.69	5	4.67	7	4.64	3	4.67	5
2.ท่านมีเจตคติที่ดีต่อความเป็นไทย	4.59	8	4.71	5	4.61	5	4.64	6
3.ท่านภูมิใจในความเป็นไทย	4.76	2	4.82	2	4.67	1	4.75	1
4.ท่านคิดว่าการรักษา ปูปลูกฝัง และสืบ ทอดความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของคน ไทย	4.71	3	4.78	3	4.61	6	4.70	4
5.ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ต้องการให้ความ เป็นไทยคงอยู่ต่อไป	4.78	1	4.84	1	4.63	4	4.75	2
6.ท่านเห็นความสำคัญและประโยชน์ ของ ความเป็นไทย	4.71	4	4.78	4	4.66	2	4.72	3
7.ท่านมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้มี การปลูกฝังและสืบทอดความเป็นไทย	4.49	10	4.56	9	4.50	10	4.52	10
8.ท่านคิดว่าคนไทยยังอยากให้นุตร หลานมีจิตสำนึกความเป็นไทย	4.59	9	4.68	6	4.55	7	4.61	8
9.ท่านตั้งใจรับฟังและติดตามเรื่องราว ที่เกี่ยวกับ ความเป็นไทย	4.36	14	4.50	11	4.49	12	4.45	13
10.ท่านสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการส่งเสริม ความเป็นไทย	4.31	17	4.45	15	4.50	11	4.42	15
11.ท่านปฏิบัติตามวิถีปฏิบัติที่แสดง ถึงการรักษา ความเป็นไทยที่ดีงาม	4.47	11	4.49	12	4.45	15	4.47	12
12.ท่านปฏิบัติตามเพื่อเผยแพร่ความ เป็นไทย	4.32	16	4.31	19	4.42	17	4.35	17

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
13.ท่านพูดถึง ยกย่อง ชมเชย บุคคลที่ปฏิบัติงานเพื่อเชิดชูความเป็นไทย	4.30	18	4.49	13	4.49	13	4.43	14
14.ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตนเพื่อรักษาความเป็นไทย	4.47	12	4.49	14	4.47	14	4.48	11
15.ท่านช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อปลูกฝัง รักษาและเผยแพร่ความเป็นไทย	4.39	13	4.42	17	4.44	16	4.42	16
16.ท่านอาสาที่จะเข้าร่วมในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเป็นไทย	4.30	19	4.32	18	4.35	18	4.32	19
17.ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าและปฏิบัติตามความเป็นไทยที่ดีงาม	4.34	15	4.44	16	4.23	19	4.34	18
18.ท่านป้องกันหรือคัดค้านการกระทำที่เป็นการทำลายความเป็นไทย	4.66	6	4.55	10	4.55	8	4.59	9
19.ท่านเห็นคุณค่าของศิลปะไทย เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี จิตรกรรม สถาปัตยกรรมของไทย	4.65	7	4.67	8	4.53	9	4.62	7

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับจิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทย

ปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ท่านตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย	4.09	6	4.24	8	4.13	5	4.15	6
2.ท่านมีเจตคติที่ดีต่อความเป็นไทย	4.22	5	4.31	5	4.20	3	4.24	4
3.ท่านภูมิใจในความเป็นไทย	4.41	2	4.56	2	4.29	1	4.42	1
4.ท่านคิดว่าการรักษา ปลูกฝัง และสืบทอดความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของคนไทย	4.25	4	4.38	4	4.09	6	4.24	5
5.ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป	4.47	1	4.57	1	4.23	2	4.42	2
6.ท่านเห็นความสำคัญและประโยชน์ของ ความเป็นไทย	4.35	3	4.49	3	4.18	4	4.34	3
7.ท่านมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปลูกฝังและสืบทอดความเป็นไทย	3.66	14	4.00	12	3.91	11	3.86	13
8.ท่านคิดว่าคนไทยยังอยากให้บุตรหลานมีจิตสำนึกความเป็นไทย	3.95	7	4.31	6	4.09	7	4.12	7
9.ท่านตั้งใจรับฟังและติดตามเรื่องราวเกี่ยวกับ ความเป็นไทย	3.70	12	4.09	10	3.92	10	3.90	10
10.ท่านสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ความเป็นไทย	3.49	17	3.98	15	3.88	12	3.78	16
11.ท่านปฏิบัติตามวิถีปฏิบัติที่แสดงถึงการรักษา ความเป็นไทยที่ดีงาม	3.79	11	4.00	13	3.81	14	3.87	12
12.ท่านปฏิบัติตามเพื่อเผยแพร่ความเป็นไทย	3.49	18	3.85	18	3.80	16	3.71	18

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
13.ท่านพูดถึง ยกย่อง ชมเชย บุคคลที่ ปฏิบัติงานเพื่อเชิดชูความเป็นไทย	3.63	16	4.04	11	3.77	17	3.81	15
14.ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ ตนเพื่อรักษาความเป็นไทย	3.90	10	4.16	9	3.93	9	4.00	9
15.ท่านช่วยเหลือหรือสนับสนุนการ ปฏิบัติงานเพื่อปลูกฝัง รักษาและ เผยแพร่ความเป็นไทย	3.68	13	3.99	14	3.81	15	3.83	14
16.ท่านอาสาที่จะเข้าร่วมในการ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ความเป็นไทย	3.46	19	3.82	19	3.69	19	3.66	19
17.ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าและ ปฏิบัติตามความเป็นไทยที่ดีงาม	3.66	15	3.94	16	3.73	18	3.78	17
18.ท่านป้องกันหรือคัดค้านการกระทำ ที่เป็นการทำลายความเป็นไทย	3.93	8	3.92	17	3.83	13	3.89	11
19.ท่านเห็นคุณค่าของศิลปะไทย เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี จิตรกรรม สถาปัตยกรรมของไทย	3.91	9	4.26	7	4.05	8	4.07	8

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับจิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า
นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้หนึ่ง
ที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับการรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์

ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ท่านระมัดระวังในเรื่องการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง	4.59	3	4.38	10	4.49	2	4.49	4
2.ท่านไม่นิยมพูดภาษาไทยปนอังกฤษ	4.34	8	4.19	13	4.44	8	4.32	11
3.ท่านสนับสนุนการแต่งกายโดยใช้ผ้าไทย มากกว่าของต่างชาติ	3.94	13	4.04	14	4.32	13	4.10	14
4.ท่านแต่งกายแบบไทยในงานพิธีสำคัญต่าง ๆ	3.80	15	3.86	15	4.11	15	3.92	15
5.ท่านชอบใช้ของใช้ และของตกแต่งบ้านแบบไทยมากกว่าของต่างชาติ	3.87	14	4.26	12	4.26	14	4.13	13
6.ท่านเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ตามประเพณี	4.30	9	4.49	5	4.39	10	4.39	7
7.ท่านชอบชมการแสดงนาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทยมากกว่าของต่างชาติ	4.00	12	4.56	3	4.37	12	4.31	12
8.ท่านชอบทำอาหารไทย / เชิญชวนให้คนในครอบครัวรับประทานอาหารไทยมากกว่าของต่างชาติ	4.29	10	4.50	4	4.49	3	4.43	6
9.ท่านสนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย	4.49	5	4.56	2	4.45	5	4.50	3
10.ที่บ้านท่านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	4.67	1	4.83	1	4.53	1	4.68	1

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
11.ท่านชอบดูรายการโทรทัศน์ที่ เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็น ไทย	4.12	11	4.49	6	4.46	4	4.36	10
12.ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการรักษาภิรียมารยาทแบบไทย	4.40	6	4.40	9	4.38	11	4.39	8
13.ท่านมีนิสัยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่เสมอ	4.66	2	4.48	7	4.45	6	4.53	2
14.ท่านมีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้รัก สามัคคีในหมู่คณะและคนในชาติ	4.39	7	4.36	11	4.41	9	4.39	9
15.ท่านแสดงตัวว่าเป็นคนไทยให้ คนต่างชาติรับรู้	4.52	4	4.48	4	4.45	7	4.48	5

จากตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับการรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้าน
ความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ที่บ้านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความ
จงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
อันดับ 2 ได้แก่ มินิสัย์โอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ อันดับ 3 ได้แก่ สนับสนุน
การมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับการรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์

ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ท่านมีตระวังในเรื่องการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง	3.69	7	3.61	13	3.78	7	3.69	10
2.ท่านไม่นิยมพูดภาษาไทยปนอังกฤษ	3.54	11	3.66	12	3.73	11	3.64	11
3.ท่านสนับสนุนการแต่งกายโดยใช้ผ้าไทย มากกว่าของต่างชาติ	2.96	14	3.46	14	3.61	14	3.34	14
4.ท่านแต่งกายแบบไทยในงานพิธีสำคัญต่าง ๆ	2.65	15	3.12	15	3.35	15	3.04	15
5.ท่านชอบใช้ของใช้ และของตกแต่งบ้านแบบไทยมากกว่าของต่างชาติ	3.13	13	3.74	11	3.62	13	3.50	13
6.ท่านเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ตามประเพณี	3.58	10	4.08	4	3.84	5	3.83	6
7.ท่านชอบชมการแสดงนาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทยมากกว่าของต่างชาติ	3.17	12	4.06	6	3.69	12	3.64	12
8.ท่านชอบทำอาหารไทย / เชิญชวนให้คนในครอบครัวรับประทานอาหารไทยมากกว่าของต่างชาติ	3.77	6	4.07	5	3.87	3	3.90	5
9.ท่านสนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย	4.23	2	4.16	2	3.93	2	4.11	2
10.ที่บ้านท่านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	4.38	1	4.65	1	4.11	1	4.38	1

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
11.ท่านชอบดูรายการโทรทัศน์ที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไทย	3.62	9	3.96	8	3.78	8	3.79	8
12.ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาภริยามารยาทแบบไทย	3.65	8	3.85	9	3.74	10	3.75	9
13.ท่านมีนิสัยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	4.16	3	4.05	7	3.86	4	4.02	3
14.ท่านมีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้รักสามัคคีในหมู่คณะและคนในชาติ	3.84	5	3.85	10	3.79	6	3.83	7
15.ท่านแสดงตัวว่าเป็นคนไทยให้คนต่างชาติรับรู้	3.98	4	4.16	3	3.76	9	3.97	4

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับการรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ที่บ้านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันดับ 2 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 3 ได้แก่ มีนิสัยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็น

ไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอน ให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของ ความเป็นไทย	4.61	2	4.61	2	4.57	1	4.60	2
2.ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรม สั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชน ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็น ไทย	4.66	1	4.63	1	4.57	2	4.62	1
3.ความสนใจและตระหนักถึง คุณค่าของความเป็นไทยของตัว เยาวชนเอง	4.50	3	4.52	3	4.52	3	4.51	3
4.สภาพสังคมแวดล้อมที่ไม่รับ อิทธิพลวัฒนธรรมของต่างชาติ มากเกินไป	4.27	6	4.28	5	4.39	5	4.31	6
5.ความรับผิดชอบของสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์	4.39	5	4.38	4	4.31	6	4.36	5
6.เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต มีการนำเสนอใน ลักษณะที่ไม่ยั่วยุจนเกินไป	4.50	4	4.13	6	4.47	4	4.37	4

จากตารางที่ 7 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านความสำคัญพบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็น

ไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.พ่อแม่ ครอบครัวยุบธรรมสั่งสอนให้ เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็น ไทย	3.96	2	4.17	3	3.87	2	4.00	2
2.ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอน และส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่า ของความเป็นไทย	4.05	1	4.18	2	4.01	1	4.08	1
3.ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของ ความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง	3.85	3	4.08	4	3.85	3	3.93	3
4.สภาพสังคมแวดล้อมที่ไม่รับอิทธิพล วัฒนธรรมของต่างชาติมากเกินไป	3.39	4	3.92	5	3.67	4	3.66	5
5.ความรับผิดชอบของสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์	3.24	6	4.22	1	3.64	5	3.70	4
6.เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต มีการนำเสนอในลักษณะที่ไม่ยั่ว จนเกินไป	3.28	5	3.64	6	3.59	6	3.50	6

จากตารางที่ 8 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวยุบธรรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็น

ไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1. ครอบครัวยุคใหม่เป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย	4.59	5	4.65	2	4.66	1	4.63	1
2. สถานศึกษา เป็นแหล่งจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องความเป็นไทย	4.63	1	4.58	9	4.56	3	4.59	4
3. ครอบครัวยุคใหม่และสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย	4.63	2	4.66	1	4.53	6	4.61	2
4. ครอบครัวยุคใหม่และสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย	4.62	3	4.60	7	4.56	4	4.59	5
5. เยาวชนส่วนใหญ่เรียนนาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่าง ๆ จากสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอก	4.38	10	4.45	10	4.36	10	4.40	10
6. ครู-อาจารย์ สถานศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนให้มากยิ่งขึ้น	4.55	7	4.62	4	4.52	7	4.56	7
7. นิสิตนักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทยที่สถานศึกษาจัดขึ้น	4.50	8	4.59	8	4.51	8	4.53	8
8. นิสิตนักศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย	4.49	9	4.62	5	4.48	9	4.53	9
9. หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงวัฒนธรรม ควร เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น	4.61	4	4.61	6	4.56	5	4.59	6

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
10.หน่วยงานหรือองค์กรภาคประชาชน ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดแหล่งเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและเผยแพร่ความเป็นไทยให้มากขึ้น	4.56	6	4.65	3	4.59	2	4.60	3

จากตารางที่ 9 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์กรภาคประชาชน ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดแหล่งเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและเผยแพร่ความเป็นไทยให้มากขึ้น

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็น

ไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1. ครอบครัวยุคใหม่เป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย	3.91	4	4.27	1	4.00	1	4.06	2
2. สถานศึกษา เป็นแหล่งจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องความเป็นไทย	3.95	2	4.15	3	3.92	5	4.01	3
3. ครอบครัวยุคใหม่และสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย	4.08	1	4.21	2	3.98	2	4.09	1
4. ครอบครัวยุคใหม่และสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย	3.94	3	4.10	4	3.97	3	4.00	4
5. เยาวชนส่วนใหญ่เรียนนาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่าง ๆ จากสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอก	3.67	8	3.93	10	3.70	10	3.77	10
6. ครู-อาจารย์ สถานศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนให้มากยิ่งขึ้น	3.83	5	3.99	8	3.86	7	3.89	5
7. นิสิตนักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทยที่สถานศึกษาจัดขึ้น	3.72	6	4.01	6	3.87	6	3.87	7
8. นิสิตนักศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย	3.71	7	3.97	9	3.94	4	3.87	6
9. หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงวัฒนธรรม ควร เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจกการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น	3.60	10	4.01	7	3.84	8	3.82	9

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 1	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 2	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 3	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
10.หน่วยงานหรือองค์กรภาคประชาชน ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดแหล่งเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและเผยแพร่ความเป็นไทยให้มากขึ้น	3.62	9	4.07	5	3.83	9	3.84	8

จากตารางที่ 10 ความคิดเห็นของนิสิต 3 สถาบันเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทยอันดับ 3 ได้แก่ สถานศึกษาเป็นแหล่งจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องความเป็นไทย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของอาจารย์ 3 สถาบัน

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินค่ามาตราส่วน (Rating Scale) ดังนี้

5	หมายถึง	มีความสำคัญระดับมากที่สุด / มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความสำคัญระดับมาก / มีการปฏิบัติระดับมาก
3	หมายถึง	มีความสำคัญระดับปานกลาง / มีการปฏิบัติระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความสำคัญระดับน้อย / มีการปฏิบัติระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความสำคัญระดับน้อยที่สุด / มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด

กลุ่ม 4 หมายถึง อาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่ม 5 หมายถึง อาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่ม 6 หมายถึง อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของอาจารย์ 3 สถาบัน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยนเรศวร) มีดังนี้

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทย
ปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติได้ถูกต้อง	4.72	3	4.76	6	4.72	5	4.73	5
2.มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.80	1	5.00	1	4.80	1	4.87	1
3.รักษานบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย	4.64	6	4.68	10	4.72	6	4.68	8
4.รักษานบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.48	17	4.24	18	4.64	9	4.45	18
5.ยึดถือมารยาทแบบไทย	4.52	12	4.76	7	4.64	10	4.64	9
6.แต่งกายแบบไทย ใช้ผ้าไทย ไม่นิยมใช้ของต่างประเทศ	3.96	19	3.80	19	4.36	19	4.04	19
7.มีความสุขภาพอ่อนโยน	4.52	13	4.64	12	4.48	17	4.55	16
8.จิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ	4.48	18	4.76	8	4.64	11	4.63	11
9.ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.56	10	4.64	13	4.60	14	4.60	14
10.มีความกตัญญูรู้คุณ	4.72	4	4.84	5	4.76	2	4.77	3
11.มีความเมตตากรุณา	4.52	14	4.64	14	4.68	7	4.61	12
12.รู้จักสามัคคี	4.64	7	4.76	9	4.76	3	4.72	6
13.ซื่อสัตย์สุจริต	4.76	2	4.96	2	4.76	4	4.83	2
14.มีความพอเพียง	4.52	15	4.68	11	4.64	12	4.61	13
15.ประนีประนอม รักสันติ	4.64	8	4.64	15	4.64	13	4.64	10
16.ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม	4.52	16	4.52	17	4.44	18	4.49	17

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
17.อยู่ร่วมกับคนต่างเชื้อชาติ ศาสนาได้	4.56	11	4.64	16	4.52	16	4.57	15
18.มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา	4.64	9	4.88	3	4.56	15	4.69	7
19.ไม่นิยมความก้าวร้าว รุนแรง	4.68	5	4.88	4	4.68	8	4.75	4

จากตารางที่ 11 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทย
ปัจจุบัน ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อ
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต อันดับ 3 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน
ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติได้ถูกต้อง	4.56	1	4.32	12	4.20	6	4.21	9
2.มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.44	8	4.80	2	4.28	1	4.44	1
3.รักษานับธรรมนิยมประเพณี และ วัฒนธรรมไทย	4.48	6	4.24	16	4.24	4	4.12	13
4.รักษานับธรรมนิยมประเพณี และ วัฒนธรรมท้องถิ่น	4.52	3	3.84	18	4.20	7	3.96	18
5.ยึดถือมารยาทแบบไทย	4.52	4	4.32	13	4.24	5	4.13	11
6.แต่งกายแบบไทย ใช้ผ้าไทย ไม่นิยม ใช้ของต่างประเทศ	4.52	5	3.12	19	3.80	19	3.44	19
7.มีความสุขภาพอ่อนโยน	4.36	14	4.40	9	4.08	14	4.13	12
8.จิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ	4.44	9	4.68	4	4.12	11	4.24	6
9.ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.36	15	4.40	10	4.12	12	4.23	7
10.มีความกตัญญูรู้คุณ	4.40	10	4.60	5	4.28	2	4.33	3
11.มีความเมตตากรุณา	4.40	11	4.60	6	4.12	13	4.23	8
12.รู้จักสามัคคี	4.32	16	4.32	14	4.20	8	4.09	16
13.ซื่อสัตย์สุจริต	4.32	17	4.92	1	4.28	3	4.37	2
14.มีความพอเพียง	4.40	12	4.24	17	4.04	16	4.01	17
15.ประนีประนอม รักสันติ	4.40	13	4.44	8	4.20	9	4.11	14
16.ยอมรับความแตกต่างทาง วัฒนธรรม	4.28	19	4.40	11	4.00	18	4.15	10

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
17.อยู่ร่วมกับคนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ได้	4.32	18	4.28	15	4.04	17	4.11	15
18.มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา	4.48	7	4.72	3	4.08	15	4.32	4
19.ไม่นิยมความก้าวร้าว รุนแรง	4.56	2	4.60	7	4.20	10	4.25	5

จากตารางที่ 12 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทย
ปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อ
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต อันดับ 3 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบท

สังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ท่านตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย	4.56	1	4.88	4	4.72	4	4.72	4
2.ท่านมีเจตคติที่ดีต่อความเป็นไทย	4.44	8	4.76	6	4.72	5	4.64	6
3.ท่านภูมิใจในความเป็นไทย	4.48	6	5.00	1	4.76	2	4.75	1
4.ท่านคิดว่าการรักษา ปูณผิง และสืบทอดความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของคนไทย	4.52	3	4.96	2	4.76	3	4.75	2
5.ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป	4.52	4	4.92	3	4.80	1	4.75	3
6.ท่านเห็นความสำคัญและประโยชน์ของ ความเป็นไทย	4.52	5	4.72	9	4.72	6	4.65	5
7.ท่านมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปูณผิงและสืบทอดความเป็นไทย	4.36	14	4.60	12	4.48	10	4.48	13
8.ท่านคิดว่าคนไทยยังอยากให้นุตรหลานมีจิตสำนึกความเป็นไทย	4.44	9	4.80	5	4.44	12	4.56	9
9.ท่านตั้งใจรับฟังและติดตามเรื่องราวที่เกี่ยวกับ ความเป็นไทย	4.36	15	4.40	18	4.32	15	4.36	17
10.ท่านสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ความเป็นไทย	4.40	10	4.44	16	4.36	14	4.40	15
11.ท่านปฏิบัติตามวิถีปฏิบัติที่แสดงถึงการรักษา ความเป็นไทยที่ดิงาม	4.40	11	4.60	13	4.48	11	4.49	11
12.ท่านปฏิบัติตามเพื่อเผยแพร่ความเป็นไทย	4.32	16	4.52	15	4.32	16	4.39	16

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
13.ท่านพูดถึง ยกย่อง ชมเชย บุคคลที่ ปฏิบัติงานเพื่อเชิดชูความเป็นไทย	4.32	17	4.68	10	4.24	19	4.41	14
14.ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตน เพื่อรักษาความเป็นไทย	4.40	12	4.68	11	4.52	9	4.53	10
15.ท่านช่วยเหลือหรือสนับสนุนการ ปฏิบัติงานเพื่อปลูกฝัง รักษาและ เผยแพร่ความเป็นไทย	4.40	13	4.60	14	4.44	13	4.48	12
16.ท่านอาสาที่จะเข้าร่วมในการ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ความเป็นไทย	4.28	19	4.36	19	4.32	17	4.32	19
17.ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าและ ปฏิบัติตามความเป็นไทยที่ดีงาม	4.32	18	4.44	17	4.32	18	4.36	18
18.ท่านป้องกันหรือคัดค้านการกระทำที่ เป็นการทำลายความเป็นไทย	4.48	7	4.76	7	4.64	7	4.63	7
19.ท่านเห็นคุณค่าของศิลปะไทย เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี จิตรกรรม สถาปัตยกรรมของไทย	4.56	2	4.76	8	4.56	8	4.63	8

จากตารางที่ 13 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับจิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ คิดว่าการรักษา ปลูกฝัง และสืบทอดความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของคนไทย อันดับ 3 ได้แก่ เป็นผู้หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบท

สังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ท่านตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย	3.92	6	4.24	11	4.48	3	4.21	6
2.ท่านมีเจตคติที่ดีต่อความเป็นไทย	4.04	4	4.32	8	4.44	4	4.27	5
3.ท่านภูมิใจในความเป็นไทย	4.12	3	4.88	1	4.52	2	4.51	1
4.ท่านคิดว่าการรักษา ปลูผึง และสืบทอดความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของคนไทย	4.04	5	4.52	4	4.44	5	4.33	4
5.ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป	4.16	1	4.64	2	4.56	1	4.45	2
6.ท่านเห็นความสำคัญและประโยชน์ของ ความเป็นไทย	4.16	2	4.56	3	4.44	6	4.39	3
7.ท่านมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปลูกผึงและสืบทอดความเป็นไทย	3.60	17	4.36	5	4.08	12	4.01	12
8.ท่านคิดว่าคนไทยยังอยากให้นุตรหลานมีจิตสำนึกความเป็นไทย	3.80	10	4.36	6	4.08	13	4.08	11
9.ท่านตั้งใจรับฟังและติดตามเรื่องราวที่เกี่ยวกับ ความเป็นไทย	3.84	9	4.16	14	4.04	16	4.01	13
10.ท่านสนใจกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้งกับการส่งเสริม ความเป็นไทย	3.76	12	3.64	19	4.08	14	3.83	17
11.ท่านปฏิบัติตามวิถีปฏิบัติที่แสดงถึงการรักษา ความเป็นไทยที่ด้งาม	3.80	11	3.76	17	4.16	9	3.91	15
12.ท่านปฏิบัติตามเพื่อเผยแพร่ความเป็นไทย	3.52	18	3.80	16	4.04	17	3.79	19

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
13.ท่านพูดถึง ยกย่อง ชมเชย บุคคลที่ ปฏิบัติงานเพื่อเชิดชูความเป็นไทย	3.72	14	4.24	12	3.92	19	3.96	14
14.ท่านให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ ตนเพื่อรักษาความเป็นไทย	3.92	7	4.24	13	4.12	10	4.09	8
15.ท่านช่วยเหลือหรือสนับสนุนการ ปฏิบัติงานเพื่อปลูกฝัง รักษาและ เผยแพร่ความเป็นไทย	3.76	13	4.28	9	4.24	7	4.09	7
16.ท่านอาสาที่จะเข้าร่วมในการ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ความเป็นไทย	3.52	19	3.76	18	4.08	15	3.79	18
17.ท่านชักชวนให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าและ ปฏิบัติตามความเป็นไทยที่ดีงาม	3.64	16	3.88	15	4.04	18	3.85	16
18.ท่านป้องกันหรือคัดค้านการกระทำ ที่เป็นการทำลายความเป็นไทย	3.72	15	4.36	7	4.20	8	4.09	9
19.ท่านเห็นคุณค่าของศิลปะไทย เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี จิตรกรรม สถาปัตยกรรมของไทย	3.88	8	4.28	10	4.12	11	4.09	10

จากตารางที่ 14 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับจิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับการรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึง

ประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ท่านระมัดระวังในเรื่องการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง	4.52	3	4.60	7	4.44	1	4.52	3
2.ท่านไม่นิยมพูดภาษาไทยปนอังกฤษ	4.40	7	4.44	9	4.40	2	4.41	7
3.ท่านสนับสนุนการแต่งกายโดยใช้ผ้าไทย มากกว่าของต่างชาติ	3.96	15	3.92	13	4.16	9	4.01	13
4.ท่านแต่งกายแบบไทยในงานพิธีสำคัญต่าง ๆ	4.00	14	3.76	14	4.16	10	3.97	14
5.ท่านชอบใช้ของใช้ และของตกแต่งบ้านแบบไทยมากกว่าของต่างชาติ	4.04	13	3.68	15	4.12	12	3.95	15
6.ท่านเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ตามประเพณี	4.40	8	4.20	11	4.12	13	4.24	11
7.ท่านชอบชมการแสดงนาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทยมากกว่าของต่างชาติ	4.12	12	4.16	12	4.16	11	4.15	12
8.ท่านชอบทำอาหารไทย / เชิญชวนให้คนในครอบครัวรับประทานอาหารไทยมากกว่าของต่างชาติ	4.20	11	4.68	2	4.12	14	4.33	9
9.ท่านสนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย	4.60	1	4.64	3	4.36	3	4.53	1
10.ที่บ้านท่านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	4.56	2	4.64	4	4.32	4	4.51	4

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
11.ท่านชอบดูรายการโทรทัศน์ที่ เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็น ไทย	4.36	9	4.44	10	4.08	15	4.29	10
12.ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการรักษาภิรียมารยาทแบบไทย	4.36	10	4.56	8	4.24	7	4.39	8
13.ท่านมีนิสัยโอปอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่เสมอ	4.52	4	4.80	1	4.28	5	4.53	2
14.ท่านมีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้รัก สามัคคีในหมู่คณะและคนในชาติ	4.52	5	4.64	5	4.24	8	4.47	5
15.ท่านแสดงตัวว่าเป็นคนไทยให้ คนต่างชาติรับรู้	4.48	6	4.64	6	4.28	6	4.47	6

จากตารางที่ 15 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับการรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 2 ได้แก่ มินิสัยโอปอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ อันดับ 3 ได้แก่ ระมัดระวังในเรื่องการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับการรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึง

ประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ท่านระมัดระวังในเรื่องการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง	3.96	4	4.08	8	3.96	4	4.00	5
2.ท่านไม่นิยมพูดภาษาไทยปนอังกฤษ	3.80	7	3.96	9	3.96	5	3.91	8
3.ท่านสนับสนุนการแต่งกายโดยใช้ผ้าไทย มากกว่าของต่างชาติ	3.20	13	3.12	14	3.84	9	3.39	14
4.ท่านแต่งกายแบบไทยในงานพิธีสำคัญต่าง ๆ	3.04	15	3.04	15	3.52	15	3.20	15
5.ท่านชอบใช้ของใช้ และของตกแต่งบ้านแบบไทยมากกว่าของต่างชาติ	3.44	12	3.16	13	3.68	13	3.43	13
6.ท่านไปร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ตามประเพณี	3.64	11	3.80	11	3.72	12	3.72	11
7.ท่านชอบชมการแสดงนาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทยมากกว่าของต่างชาติ	3.32	13	3.64	12	3.60	14	3.52	12
8.ท่านชอบทำอาหารไทย / เชิญชวนให้คนในครอบครัวรับประทานอาหารไทยมากกว่าของต่างชาติ	3.76	8	4.24	6	3.72	11	3.91	9
9.ท่านสนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย	4.12	1	4.40	3	4.04	1	4.19	1
10.ที่บ้านท่านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	4.08	2	4.36	4	4.00	3	4.15	4

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
11.ท่านชอบดูรายการโทรทัศน์ที่ เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็น ไทย	3.76	11	3.96	10	3.76	10	3.83	10
12.ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการรักษาภิรียมารยาทแบบไทย	3.84	6	4.16	7	3.92	7	3.97	6
13.ท่านมีนิสัยโอบอ้อมอารี ประนีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่เสมอ	3.92	5	4.64	1	3.92	6	4.16	3
14.ท่านมีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้รัก สามัคคีในหมู่คณะและคนในชาติ	3.68	10	4.28	5	3.88	8	3.95	7
15.ท่านแสดงตัวว่าเป็นคนไทยให้ คนต่างชาติรับรู้	4.00	3	4.52	2	4.00	2	4.17	2

จากตารางที่ 16 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับการรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย
ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพใน
การนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 2 ได้แก่ แสดงตัวว่าเป็นคนไทยให้คนต่างชาติรับรู้ อันดับ 3 ได้แก่ มี
นิสัยโอบอ้อมอารี ประนีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความ

เป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย	4.64	1	4.88	1	4.72	1	4.75	1
2.ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย	4.64	2	4.76	2	4.72	2	4.71	2
3.ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง	4.64	3	4.56	3	4.64	4	4.61	3
4.สภาพสังคมแวดล้อมที่ไม่รับอิทธิพลวัฒนธรรมของต่างชาติมากเกินไป	4.40	6	4.00	6	4.64	5	4.35	6
5.ความรับผิดชอบของสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์	4.44	5	4.40	4	4.72	3	4.52	4
6.เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต มีการนำเสนอในลักษณะที่ไม่ยั่วยุจนเกินไป	4.56	4	4.32	5	4.64	6	4.51	5

จากตารางที่ 17 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความ

เป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้ เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย	3.88	2	4.24	2	4.32	1	4.15	2
2.ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่ง สอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนัก ถึงคุณค่าของความเป็นไทย	3.92	1	4.36	1	4.28	2	4.19	1
3.ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่า ของความเป็นไทยของตัวเอง	3.64	3	3.88	3	4.20	3	3.91	3
4.สภาพสังคมแวดล้อมที่ไม่รับอิทธิพล วัฒนธรรมของต่างชาติมากเกินไป	3.32	4	3.20	5	4.12	4	3.55	4
5.ความรับผิดชอบของสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์	3.08	6	3.16	6	3.96	5	3.40	6
6.เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต มีการนำเสนอในลักษณะ ที่ไม่ยั่วยุจนเกินไป	3.16	5	3.32	4	3.96	6	3.48	5

จากตารางที่ 18 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเอง

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความ

เป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย	4.64	4	4.92	3	4.88	2	4.81	3
2. สถานศึกษา เป็นแหล่งจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องความเป็นไทย	4.68	2	4.76	7	4.76	7	4.73	7
3.ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย	4.68	3	4.96	2	4.88	1	4.84	2
4.ครอบครัวและสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย	4.72	1	5.00	1	4.84	3	4.85	1
5. เยาวชนส่วนใหญ่เรียนนาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่าง ๆ จากสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอก	4.36	10	4.56	10	4.60	10	4.51	10
6. ครู-อาจารย์ สถานศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนให้มากยิ่งขึ้น	4.64	5	4.92	4	4.76	6	4.77	5
7.นิสิตนักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทยที่สถานศึกษาจัดขึ้น	4.52	9	4.76	8	4.72	8	4.67	9
8.นิสิตนักศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย	4.60	6	4.68	9	4.72	9	4.67	8

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
9. หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวง วัฒนธรรม ควร เข้ามามีส่วนสนับสนุน การจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึก และสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น	4.60	7	4.92	5	4.80	4	4.77	4
10. หน่วยงานหรือองค์กรภาค ประชาชน ควรให้การสนับสนุนและ ส่งเสริมให้เกิดแหล่งเรียนรู้เพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกและเผยแพร่ความเป็นไทยให้ มากขึ้น	4.60	8	4.80	6	4.80	5	4.73	6

จากตารางที่ 19 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความ

เป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
1.ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย	3.84	1	4.04	5	4.16	2	4.01	3
2. สถานศึกษา เป็นแหล่งจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องความเป็นไทย	3.80	2	4.12	3	4.12	4	4.01	4
3.ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย	3.80	3	4.28	1	4.16	3	4.08	1
4.ครอบครัวและสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย	3.80	4	4.28	2	4.08	6	4.05	2
5. เยาวชนส่วนใหญ่เรียนนาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่าง ๆ จากสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอก	3.60	5	3.64	10	4.08	7	3.77	7
6. ครู-อาจารย์ สถานศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนให้มากยิ่งขึ้น	3.52	6	4.08	4	4.08	8	3.89	5
7.นิสิตนักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทยที่สถานศึกษาจัดขึ้น	3.36	10	3.80	6	4.20	1	3.79	6
8.นิสิตนักศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย	3.40	9	3.76	8	4.12	5	3.76	9

ประเด็น	$\bar{x}$ กลุ่ม 4	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 5	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ กลุ่ม 6	อันดับ ความ สำคัญ	$\bar{x}$ ภาพรวม	อันดับ ความ สำคัญ
9. หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวง วัฒนธรรม ควร เข้ามามีส่วน สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อ ปลูกฝังจิตสำนึกและสืบทอดความ เป็นไทยให้มากขึ้น	3.44	7	3.80	7	4.08	9	3.77	8
10. หน่วยงานหรือองค์กรภาค ประชาชน ควรให้การสนับสนุนและ ส่งเสริมให้เกิดแหล่งเรียนรู้เพื่อ ปลูกฝังจิตสำนึกและเผยแพร่ความ เป็นไทยให้มากขึ้น	3.44	8	3.72	9	4.04	10	3.73	10

จากตารางที่ 20 ความคิดเห็นของอาจารย์ 3 สถาบันเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึก
ความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและ
สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่
ครอบครัวและสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และ
วัฒนธรรมไทย อันดับ 3 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย

ตอนที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยนเรศวร) ดังนี้

ตารางที่ 21 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่

เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิต 3 สถาบัน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน* (n=171)	ร้อยละ**
- ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่าง และแสดงให้เห็นความเป็นไทย	103	60
- ปลูกฝังความเป็นครูที่ดี	32	18.7
- เข้าร่วมกิจกรรม ธารน้ำใจ ต่างๆ	20	11.7
- ชักชวนเพื่อน ครอบครัว และผู้อื่น รวมถึงสนับสนุนกิจกรรมให้เยาวชนและครอบครัว ในการเผยแพร่ความเป็นไทย	16	9.4
- สืบสานการใช้ภาษาไทย รวมถึงศิลปวัฒนธรรม และดนตรีไทย	34	19.9

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** ฐานร้อยละจาก 171

จากตารางที่ 21 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิต 3 สถาบัน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่าง และแสดงให้เห็นความเป็นไทย

ตารางที่ 22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึง

ประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิต 3 สถาบัน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน* (n=160)	ร้อยละ**
- กำหนดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน	50	31.2
- ปลูกฝังจัดกิจกรรมตั้งแต่ระดับอนุบาล	21	13.1
- สนับสนุนกิจกรรมต่างๆที่ส่งเสริมความเป็นไทย มีการดำเนินการและมาตรการสนับสนุนที่ชัดเจนและจริงจังอย่างต่อเนื่อง	63	39.4
- ปลูกฝังผ่านผู้ปกครองและครอบครัว	23	15.6
- ดำเนินการผ่านสื่อทุกช่องทางในการปลูกจิตสำนึกความเป็นไทย	14	8.7

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** ฐานร้อยละจาก 160

จากตารางที่ 22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิต 3 สถาบัน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆที่ส่งเสริมความเป็นไทย มีการดำเนินการและมาตรการสนับสนุนที่ชัดเจนและจริงจังอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 23 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่

เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของอาจารย์ 3 สถาบัน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน* (n=40)	ร้อยละ**
- เป็นแบบอย่างที่ดีและชี้แนะ อบรมสั่งสอนในสิ่งที่ถูกต้องทั้งความคิดและการปฏิบัติ	18	45.0
- สอดแทรกในเนื้อหาการเรียนการสอนและให้นิสิตนักศึกษาสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างบูรณาการ	19	52.5
- พுகและสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้ภาษาไทยที่ชัดเจน	4	10
- รณรงค์ ชักชวนให้ ลูกหลาน เยาวชน และปลูกฝังความเป็นไทยให้มีจิตสำนึกความเป็นไทย	13	32.5

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** ฐานร้อยละคิดจาก 40

จากตารางที่ 23 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของอาจารย์ 3 สถาบัน พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ สอดแทรกในเนื้อหาการเรียนการสอนและให้นิสิตนักศึกษาสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างบูรณาการ

ตารางที่ 24 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึง

ประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของอาจารย์ 3 สถาบัน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน* (n= 39)	ร้อยละ**
- กระตุ้นให้เยาวชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นไทยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ	14	35.9
- จัดคอร์สอบรมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยให้แก่เยาวชน	2	5.1
- ดำเนินการให้สื่อทุกประเภทเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการที่เป็นประโยชน์และเพิ่มความถี่ให้การถ่ายทอดความเป็นไทยให้แก่นักเรียนในสังคม	6	15.4
- รณรงค์อย่างเร่งด่วนทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อให้เห็นแบบอย่างอย่างต่อเนื่อง	6	15.4
- จัดให้มีการเรียนการสอนในเรื่องการจิตสำนึกความเป็นไทยทุกระดับ	11	28.2
- ออกเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการให้ชัดเจนและเกิดผล	4	10.2
- ส่งเสริมครอบครัวให้เป็นสถาบันเริ่มต้นในการขับเคลื่อนการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยให้แก่เด็กและเยาวชน	2	5.1

หมายเหตุ: * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

** ฐานร้อยละจาก 39

จากตารางที่ 24 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของอาจารย์ 3 สถาบัน พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือกระตุ้นให้เยาวชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นไทยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ดังนี้

1.ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ด้านความสำคัญ

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3

สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ และอันดับ 3 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ พบว่า คณาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต และอันดับ 3 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ

ด้านการปฏิบัติ

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ และอันดับ 3 ได้แก่ มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ พบว่า คณาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต และอันดับ 3 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ

2.จิตสำนึกในความเป็นไทย

ด้านความสำคัญ

จิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้ที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

จิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า คณาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ คิดว่าการรักษา ปลูกฝัง และสืบทอดความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของคนไทย อันดับ 3 ได้แก่ เป็นผู้ที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป

ด้านการปฏิบัติ

จิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้ที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

จิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้ที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

3.การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย

ด้านความสำคัญ

การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ที่บ้านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันดับ 2 ได้แก่ มีนิสัยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ อันดับ 3 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย

การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 2 ได้แก่ มีนิสัยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ อันดับ 3 ได้แก่ ระมัดระวังในเรื่องการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

ด้านการปฏิบัติ

การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ที่บ้านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันดับ 2 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 3 ได้แก่ มีนิสัยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 2 ได้แก่ แสดงตัวว่าเป็นคนไทยให้คนต่างชาติรับรู้ อันดับ 3 ได้แก่ มีนิสัยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

4.ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ด้านความสำคัญ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเอง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบันให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเอง

ด้านการปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านการปฏิบัติพบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านการปฏิบัติพบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

5. บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ด้านความสำคัญ

บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์กรภาคประชาชน ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดแหล่งเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและเผยแพร่ความเป็นไทยให้มากขึ้น

บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย

ด้านการปฏิบัติ

บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ สถานศึกษาเป็นแหล่งจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องความเป็นไทย

บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย อันดับ 3 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย

6.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่าง และแสดงให้เห็นความเป็นไทย ส่วนอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ สอดแทรกในเนื้อหาการเรียนการสอนและให้นิสิตนักศึกษาสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างบูรณาการ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมความเป็นไทย มีการดำเนินการและมาตรการสนับสนุนที่ชัดเจนและจริงจังอย่างต่อเนื่อง ส่วนอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ กระตุ้นให้เยาวชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นไทยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ

ตอนที่ 4 การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

จากการศึกษาวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มนิสิตและคณาจารย์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร มีข้อมูลที่น่าสนใจจำแนกได้ ดังนี้

4.1 ลักษณะและคุณค่าของความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

จากการศึกษาวิจัยพบว่านิสิตและคณาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้กล่าวถึงลักษณะของความเป็นไทยที่ควรรักษาไว้ ดังนี้

ลักษณะของความเป็นไทย

1) กิริยามารยาทไทย

มารยาทไทย หมายถึง กิริยา วาจาที่สุภาพเรียบร้อย ที่บุคคลพึงปฏิบัติในสังคมโดยมีระเบียบแบบแผน อันเหมาะสมตามกาลเทศะ ครอบคลุมถึงกิริยา วาจาต่าง ๆ เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การทำความเคารพ การกราบ การไหว้ การแสดงกิริยาอาการ การรับประทานอาหาร การให้และรับบริการ การทักทาย การสนทนา รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติในพิธีการต่าง ๆ มารยาทไทยเป็นสิ่งที่คณาจารย์และนิสิตส่วนใหญ่มุ่งหวังให้ปลูกฝังแก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทย ดังนี้

“...การไหว้เป็นเอกลักษณ์ของคนไทย คนไทยไปไหนมาไหนก็ไหว้กัน...”

(สัมภาษณ์, จิรัชย์ เปียศิริ, 20 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยจริงๆคือ การไหว้...”

(สัมภาษณ์, วัทธัญ เหล่าทอง, 9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยเรื่องการไหว้...”

(สัมภาษณ์, ญาดาดี อ่วมบุญ, 9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยเกี่ยวกับการแสดงออก กิริยามารยาท...”

(สัมภาษณ์,วารสาร นิสัยพันธุ์,5 เมษายน 2552)

“...ความเป็นไทยคือ เรื่องของมารยาทไทย การไหว้...”

(สัมภาษณ์,ฉลอง ชาตรุประชีวิน,8 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยก็คือ การไหว้...”

(สัมภาษณ์,ดิเรก สุขมงคล,9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยเป็นเรื่องของการไหว้ การเคารพ...”

(สัมภาษณ์,พงษ์ศักดิ์ วิมุติ,9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทย เช่น คำพูดกิริยา มารยาทที่เรียบร้อยเป็นแบบไทย...”

(สัมภาษณ์,ไชยศิริ ปราโมช ณ อยุธยา,22 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยที่สำคัญ คือ มารยาทไทย ...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร,24 พฤศจิกายน 2551)

“...มารยาท พฤติกรรมคนไทยมีความละเอียดอ่อนต่างจากคนต่างชาติ มีการไหว้ที่สวยงาม...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา,28 พฤศจิกายน 2552)

อาจกล่าวได้ว่าลักษณะความเป็นไทยที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของคนไทยที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนก็คือมารยาทไทยในเรื่องของการไหว้ รวมทั้งการแสดงออกทางกิริยามารยาทที่สุภาพเรียบร้อยแบบไทย

2) จิตใจ และลักษณะนิสัยแบบไทย

ลักษณะนิสัยของคนไทยส่วนใหญ่จะเป็นคนที่กตัญญูรู้คุณ มีสัมมาคาราวะ จิตใจอ่อนโยน เคารพต่อผู้มีพระคุณ ผู้อาวุโส ยิ้มแย้มแจ่มใส สามารถเข้ากับบุคคลอื่นๆ และเข้าสังคมได้ดี เพราะเป็นคนอ่อนน้อม พุดจาไพเราะ โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งคณาจารย์และนิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นความเป็นไทยที่ควรรักษาให้คงอยู่ ดังนี้

“...ความเป็นไทยก็คือ การเคารพผู้สูงวัย ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความกตัญญู รู้คุณ วัฒนธรรมของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่...”

(สัมภาษณ์, สุเมธ งามกนก, 4 เมษายน 2552)

“...การเคารพผู้ที่สูงวัยกว่า หรือเคารพซึ่งกันและกัน เป็นการอ่อนน้อม ถ่อมตน...”

(สัมภาษณ์, ศิเรก สุขมงคล, 9 มิถุนายน 2552)

“...ถ้าพูดถึงความเป็นไทย สิ่งแรกจะดูลักษณะของคนไทย ก็คือ ความเคารพ ต่อผู้ใหญ่ อ่อนน้อมถ่อมตน มีมารยาท...”

(สัมภาษณ์, นุชนารถ คีเจริญ, 8 มิถุนายน 2552)

“...ลักษณะนิสัยของคนไทย นอบน้อม เป็นมิตร มีรอยยิ้ม เอื้อเฟื้อ...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2552)

“...บุคลิกภาพ มารยาทที่เป็นลักษณะของคนไทย ความเกรงอกเกรงใจ ยิ้มแย้มทักทาย แล้วก็ให้ความเคารพผู้ใหญ่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 ก.ค. 2552)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าลักษณะของความเป็นไทยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ลักษณะนิสัยแบบไทยที่มีความเคารพนบอบผู้อาวุโส รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน เกรงอกเกรงใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

3) ภาษาไทย

ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ ประจำชาติอีกด้วย ไทยเป็นประเทศซึ่งมีขนบประเพณี ศิลปกรรมและภาษา ซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล คณาจารย์และนิสิตส่วนใหญ่จึงเห็นว่าคนไทยควรภาคภูมิใจ และควรช่วยกันรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษไทยได้สรรสร้างไว้แก่เยาวชนในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ดังนี้

“...ความเป็นไทย คือภาษาที่ใช้ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ...”

(สัมภาษณ์, จิรภา ศรีศรี, 5 เมษายน 2552)

“...ความเป็นไทยได้แก่ ภาษาไทยที่แตกต่างจากชาติอื่น ...”

(สัมภาษณ์, ผลาคร สุวรรณโพธิ์, 4 เมษายน 2552)

“...ความเป็นไทยคือ การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง...”

(สัมภาษณ์, วทัญญู เหล่าทอง, 9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยก็คือภาษา ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของไทย...”

(สัมภาษณ์, คิเรก สุขมงคล, 9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องภาษาไทยของเราเองที่เป็นภาษาของตัวเอง...”

(สัมภาษณ์, โกญจนาท คุ้มพูล, 20 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยที่เด่นชัด คือ ภาษาไทย...”

(สัมภาษณ์, ไขศิริ ปราโมช ณ อยุธยา, 22 กรกฎาคม 2552)

“...อัตลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทยก็คือ ภาษาไทย...”

(สัมภาษณ์, สุเมธ งามกนก, 4 เมษายน 2552)

“...ความเป็นไทยหมายถึง ภาษา ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของไทย ...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยก็คือภาษา ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของไทย ที่ทำให้คนไทยต่างจากคนชาติอื่น...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

อาจกล่าวได้ว่า ภาษาไทย เป็นบ่งบอกถึงความเป็นไทยที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญที่แสดงให้เห็น

เห็นว่าคนไทยแตกต่างจากชนชาติอื่นดังที่มีคำกล่าวว่า “สำเนียงบอกภาษา...” เนื่องจากคนเอเชียมีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกัน จะแยกแยะได้ว่าใครคือคนไทยได้ดีที่สุดจากสำเนียงภาษาที่พูดออกมา แม้คนต่างชาติที่พยายามพูดภาษาไทยจะพูดได้แต่ก็ไม่เหมือน

4) ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีไทย

ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย เป็นแบบแผนการประพฤติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรักใคร่ในสถานการณ์ต่างๆ ที่คนในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกันยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกันได้ คณาจารย์และนิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าความเป็นไทยมีความหมายรวมถึง ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ดังนี้

“...ความเป็นไทยได้แก่ วัฒนธรรม การแต่งกาย คุณธรรม จริยธรรม...”
(สัมภาษณ์, ผลาคกร สุวรรณโพธิ์, 4 เมษายน 2552)

“...ความเป็นไทยคือ เรื่องของศิลปวัฒนธรรม...”
(สัมภาษณ์, นลอง ชาตธูประชีวิน, 8 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยเป็นเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม...”
(สัมภาษณ์, พงษ์ศักดิ์ วิมุติ, 9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทย คือ วัฒนธรรม ประเพณี...”
(สัมภาษณ์, จามจุรี คงโต, 9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยที่สำคัญ คือ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีปฏิบัติ...”
(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ความเป็นไทยที่มองเห็นเป็นรูปธรรมอย่างเช่น การแต่งกาย ขนบไทย อาหาร การกิน...”
(สัมภาษณ์, ไชยสิริ ปราโมช ณ อยุธยา, 22 กรกฎาคม 2552)

“...อัตลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทยก็คือ วิถีชีวิตไทยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการบริโภคอาหารไทยในทุกภาค ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคอีสาน รวมทั้งการแต่งกายใส่ผ้าไทย...”

(สัมภาษณ์,สุเมธ งามกนก,4 เมษายน 2552)

“...ความเป็นไทยที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องแรกก็คือเรื่องของศิลปะที่โดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นนาฏศิลป์ ศิลปกรรม หรือแม้แต่สถาปัตยกรรม...”

(สัมภาษณ์,โกญจนาท คุณพล,20 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยน่าจะหมายถึงศิลปวัฒนธรรม เรื่องของการแสดงทั้งสี่ภาค ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน ภาคกลาง...”

(สัมภาษณ์,จุฑาทิพย์ จิตวิสัย ,22 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยที่สำคัญโดยเฉพาะเรื่องศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย...”

(สัมภาษณ์, สุเมธ งามกนก,4 เมษายน 2552)

“...ถ้าพูดถึงความเป็นไทย สิ่งแรกจะคิดถึงลักษณะของคนไทย ก็คือ ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี การแต่งกายแบบไทย...”

(สัมภาษณ์,นุชนารถ ดีเจริญ,8 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยก็คงเป็นในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมที่มีความวิจิตรบรรจง ความอ่อนช้อยสวยงาม รวมทั้งอาหารไทย...”

(สัมภาษณ์,รุจโรจน์ แก้วอุไร,8 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยหมายถึง ศิลปวัฒนธรรมไทย การทำบุญตักบาตร ประเพณีไทย ดนตรี นาฏศิลป์ไทย ผ้าไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีไทย...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,22 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยจะนึกถึงวัฒนธรรมอันดีงาม แบบแผนที่ยึดถือสืบทอดกันมาแต่อดีต...”

(สัมภาษณ์,อรรณวิทย์ คล้าคง,9 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยก็คือ ประเพณี วัฒนธรรมที่มีอยู่...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ความเป็นไทย เช่น ประเพณี วัฒนธรรม...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

“...ความเป็นไทยรวมไปถึงภูมิปัญญาไทย ไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือ ภูมิปัญญาระดับชาติก็ตาม...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

อาจกล่าวได้ว่า ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาไทย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้ง อาหารการกินแบบไทยเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นไทยที่ชัดเจนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของบุคคลทั่วไปและ นานาประเทศ

จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่านิสิตและคณาจารย์ส่วนใหญ่จะให้ความหมายของ ลักษณะความเป็นไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันไปในเรื่องของภาษา กิริยามารยาท ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาระดับท้องถิ่น ภูมิปัญญาระดับชาติ นิสัยใจคอของคนไทยที่ยิ้มแย้มแจ่มใส โอบ อ้อมอารี รวมทั้งความกตัญญูต่เวที การเคารพผู้อาวุโส

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

จากการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย มีข้อสังเกตที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มนิสิตและอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัย นเรศวร พบว่าความเป็นไทยที่ควรปลูกฝังจิตสำนึกแก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันมาก ที่สุด มีดังนี้

1) ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

จากการข้อมูลการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มพบว่า นิสิตและอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าใน

สถานการณ์ปัจจุบันที่มีความขัดแย้งของคนในสังคมสิ่งที่จะเชื่อมโยงคนไทยให้กลับมาสมัครสมานสามัคคีกันและสร้างความมั่นคงเป็นปึกแผ่นคือ ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งนับเป็นความเป็นไทยที่พึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ดังนี้

“...ความเป็นไทยที่ขณะนี้ น่าจะรักษาให้คงอยู่ คือ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นเรื่องของความเป็นไทยที่สำคัญมาก ...”

(สัมภาษณ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...สถาบันหลัก ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คือความเป็นไทยที่ต้องรักษาไว้ให้คงอยู่ เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชาติ...”

(สัมภาษณ์, ประชา อินัง, 24 พฤษภาคม 2552)

“...ความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสิ่งสำคัญ...”

(สัมภาษณ์, ดวงใจ ไทยอุบล, 22 กรกฎาคม 2552)

“...ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสิ่งแสดงถึงความเป็นไทย...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

“...สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นเอกลักษณ์บ่งบอกความเป็นไทย ที่ต่างจากชาติอื่น...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นความเป็นไทยที่ต้องรักษาไว้คู่แผ่นดิน...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทย สิ่งที่เราเห็นแตกต่างก็คือความนับถือในพระมหากษัตริย์ที่ประเทศอื่นเขาไม่มีกัน เวลาเห็นแข่งกีฬาโอลิมปิกหรืออะไร เวลาถือถ้วยชนะเลิศนักกีฬาไทยก็มักจะถือคู่กับรูปพระบรมฉายาลักษณ์ของในหลวง ก็เลยรู้สึกว่ามีประเทศไหนที่จะยกย่องนับถือพระมหากษัตริย์จากใจจริงอย่างนี้ เราน่าจะรักษาไว้...”

(สนทนากลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 กรกฎาคม 2552)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นับเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเป็นไทยที่ผู้คนส่วนใหญ่เห็นว่าควรที่จะปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องนี้ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน เพราะจะทำให้คนไทยมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่จะผูกโยงให้กลับมาสมัครสมานสามัคคีกันดังเดิม

นอกจากนี้ในส่วนของความเป็นไทยที่พึงประสงค์อื่นๆที่นิสิตและอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร มีความคิดเห็นว่ามีคามจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังแก่เยาวชนให้คงอยู่ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน มีดังนี้

2) ความอ่อนน้อม ความกตัญญู

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มพบว่า นิสิตและอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ความอ่อนน้อม ถ่อมตน และความกตัญญูทศเวที เป็นสิ่งที่เริ่มขาดหายไปจากสังคมไทย จึงนับเป็นความเป็นไทยที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ดังนี้

“...ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชนมีเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความอ่อนน้อมถ่อมตน สิ่งนี้สำคัญมาก ไปมาลาไหว้ การไหว้เป็นเสน่ห์ เป็นการทักทายแบบไทยๆไม่มีชาติไหน...”

(สัมภาษณ์, จันทรชติ มาพุทธ, 5 พฤษภาคม 2552)

“...เรื่องเคารพผู้ใหญ่ ความกตัญญู ลักษณะครอบครัว วัฒนธรรมครอบครัว ต้องยึดไว้ไม่เช่นนั้นเราจะไปตามภายนอก ตามต่างชาติมาก เรื่องเทคโนโลยีต่างๆอาจต้องรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาบ้างไม่ถึงขนาดไปปิดกั้น...”

(สัมภาษณ์, รุจโรจน์ แก้วอุไร, 8 มิถุนายน 2552)

“...ความเป็นไทยที่อยากให้เยาวชนสืบทอด เรื่องแรกคือ เรื่องความมีสัมมาคารวะ การเคารพผู้ใหญ่...”

(สัมภาษณ์, นุชนารถ ดีเจริญ, 8 มิถุนายน 2552)

อาจกล่าวได้ว่า ความเป็นไทยในเรื่องความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย และความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้มีพระคุณ และบุคคลทั่วไป เป็นความเป็นไทยที่พึงประสงค์คนส่วนใหญ่อยากให้ปลูกฝังแก่เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบัน

3) ภาษาไทย ภาษาประจำชาติ

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม นิสิตและคณาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่ทำให้คนไทยภาคภูมิใจและบ่งบอกถึงความเป็นไทย ที่ทำให้เราแตกต่างจากชนชาติอื่น แต่ในปัจจุบันเยาวชนไทยเริ่มละเลยไม่ให้ความสำคัญกับภาษาไทย รวมทั้งใช้ภาษาไทยอย่างไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยด้านภาษาไทยแก่เยาวชนในบริบทสังคมไทยปัจจุบันจึงเป็นเรื่องสำคัญ ดังนี้

“...คิดว่าเรื่องของคำพูดการใช้ภาษาเพราะว่าวัยรุ่นสมัยนี้ได้รับอิทธิพลเทคโนโลยีสูง อย่างเวลาเล่นเอ็มคูกัน ใช้ภาษาไทยที่ไม่ถูกต้อง ภาษามันก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ต้องเร่งรณรงค์...”

(สัมภาษณ์, จิรภา ศรีสร, 5 เมษายน 2552)

“...ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชนมีเรื่องภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญ...”

(สัมภาษณ์, จันทรัชติ มาพุทธ, 5 พฤษภาคม 2552)

“...ภาษาไทยต้องอนุรักษ์ไว้ เพราะเป็นภาษาที่เราใช้สื่อสารกัน เป็นภาษาของเราเอง...”

(สัมภาษณ์, รุจโรจน์ แก้วอุไร, 8 มิถุนายน 2552)

“...ถ้าพูดถึงความเป็นไทยสิ่งแรกก็คือเรื่องภาษาที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทยก่อนสิ่งที่เป็นห่วงก็เป็นประเด็นเรื่องของภาษาที่ปัจจุบันจะผิดเพี้ยนไป...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยที่สำคัญ คือ ภาษาไทย ภาษาพูด ภาษาเขียน มีสำเนียงของแต่ละท้องถิ่น ถ้าผิดเพี้ยนไปก็จะรู้ว่าไม่ใช่คนไทย...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่คนส่วนใหญ่เห็น

ว่าควรปลูกฝังแก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยที่การรับข้อมูลการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเข้ามามีอิทธิพลต่อกลุ่มเยาวชนไทย ทำให้ขาดความระมัดระวังและตระหนักในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งในทักษะการพูดและเขียน

คุณค่าของความเป็นไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า นิสิตและคณาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้กล่าวถึงคุณค่าของความเป็นไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ดังนี้

1) เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

คุณค่าของความเป็นไทยที่สำคัญที่คนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ บ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวตนของคนไทย ที่แตกต่างจากชาติอื่น ดังนี้

“...ความเป็นไทยแสดงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของคนไทย ...”

(สัมภาษณ์, จันทรัชลี มาพุทธธ, 5 พฤษภาคม 2552)

“...ความเป็นไทยเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าเราคือคนไทย เป็นคนไทย...”

(สัมภาษณ์, จิรัชย์ เปียศิริ, 20 กรกฎาคม 2552)

“...ก็จะเป็นทิศทางเดียวกันว่า จะเป็นภาพรวมของวัฒนธรรมทั้งหมด อย่างเช่น การไหว้ที่ประเทศอื่นจะไม่มีกัน แล้วก็เรื่องความอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ที่สังคมไทยยังให้ความสำคัญอยู่ คนไทยมีน้ำใจ อารีอารอบ เห็นใจกัน ไม่เหมือนคนต่างประเทศที่ตัวใครตัวมัน...”

(สนทนากลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 กรกฎาคม 2552)

“...ภาษา นิสัย โอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส การเคารพผู้ใหญ่ วัฒนธรรม ประเพณีไทย เป็นลักษณะที่โดดเด่น ทำให้เราต่างจากชาติอื่น...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

“...ความเป็นไทย ภาษา วัฒนธรรม ประเพณีไทยจะสื่อถึงบริบทของท้องถิ่น
นั้น เป็นเอกลักษณ์ของชาติ...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ถ้าพูดถึงความเป็นไทยสิ่งแรกก็คือเรื่องภาษาที่บ่งบอกถึงความเป็น
เอกลักษณ์ของความเป็นไทยก่อน เรื่องที่สองก็คือเรื่องของมารยาท บุคลิกภาพ
ของความเป็นคนไทยที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนกับชาติใดๆ ไม่ว่าเราจะไปอยู่ที่
ไหน...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยเป็นเรื่องความผูกพันความสัมพันธ์กับครอบครัว ซึ่งเป็นเรื่อง
ของความกตัญญู ความเคารพผู้อาวุโส เป็นลักษณะที่แตกต่างจากคนชาติ
อื่น...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ความเป็นไทยเป็นรากฐาน แสดงความเป็นตัวตน เอกลักษณ์ของไทย ทำให้
เราภูมิใจในชาติตน...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

จากความคิดเห็นข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ความเป็นไทย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนของคนไทย ที่
หาไม่ได้ในชนชาติอื่น เป็นคุณลักษณะอันทรงคุณค่าที่ชาวไทยทุกคนควรรักษา สืบทอด และปลูกฝังแก่
เยาวชนไทยทุกคน

2) เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชาติ

ความเป็นไทย นับเป็นสิ่งสำคัญที่มีคุณค่าในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชาติให้
สมัครสมานสามัคคี ประองคอง รักใคร่กัน และอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ถ้าความเป็นไทยสูญสิ้นไป ความเป็น
คนไทย ชาติไทยก็สิ้นไปด้วย ดังนี้

“...ความเป็นไทย โดยเฉพาะ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
ศิลปวัฒนธรรมทั้งสี่ภาค ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน หรือภาค

กลาง หรือภาคไหนๆ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติที่สำคัญ ถ้าทุกคนยึดมั่นในความเป็นไทยก็จะต้องมาทะเลาะกัน...”

(สัมภาษณ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นไทยมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด เรามีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่ยึดโยงจิตวิญญาณของพวกเรา ไม่มีอะไรจะมาล้มล้างได้ แต่อาจจะไม่ได้แสดงออกมาเป็นรูปธรรมมากนัก...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คือความเป็นไทยที่ต้องรักษาไว้ให้คงอยู่ เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชาติ ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ความเป็นไทยมีคุณค่าและความสำคัญแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาวไทยซึ่งแตกต่างจากชาติอื่นซึ่งนิสิตและคณาจารย์ส่วนใหญ่ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยที่ช่วยยึดโยงความสัมพันธ์ที่ดีของคนในครอบครัวและความผูกพันรักใคร่ของชาวไทยที่มีต่อสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะที่หาไม่ได้ในชาติอื่นๆ อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้ปฏิเสธการรับวัฒนธรรมของชาติอื่นแต่ควรรู้จักเลือกรับในสิ่งที่ดีที่เหมาะสม

4.2 วิธีการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทย

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มนิสิตและคณาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร ปรากฏข้อมูลวิธีการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ดังนี้

1) สถาบันครอบครัว

ในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย นิสิตและคณาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าจุดเริ่มต้นที่สำคัญคือสถาบันครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง และคนในครอบครัว เป็นต้นแบบที่สำคัญในการให้เด็กเรียนรู้และซึมซับเรื่องราวของความเป็นไทย

“...น่าจะเริ่มจากครอบครัว เพราะว่าลูกทุกคนก็ต้องเชื่อฟังพ่อแม่ แต่ก็ต้องอยู่กับพ่อแม่ด้วยว่าจะให้ความรู้กับเรื่องนี้มากแค่ไหน...”

(สัมภาษณ์, จิรา ศรีสร, 4 เมษายน 2552)

“...เริ่มจากจุดเล็กที่สุด คือ จากครอบครัวก่อน คือถ้าถูกปูพื้นฐานมาที่ครอบครัว ก่อนอย่างดีแล้ว การที่จะทำให้ต่อเนื่องไปก็ย่อมง่ายขึ้น...”

(สัมภาษณ์ ธีรวิทย์ คล้าคง, 9 มิถุนายน 2552)

“...ไม่มีอะไรที่จะดีที่จะปลูกฝังมนุษย์เท่ากับมนุษย์ด้วยกันเอง จะไปเอา เทคโนโลยีอะไรมาปลูกฝัง เด็กเห็นพ่อแม่เป็น โมเดล เหมือนที่เราได้ยินที่เรา ได้ฟัง ได้ยินที่เราพูด มันชิน คือการพัฒนาเด็กพวกนี้มันต้องใช้เวลาเหมือนกับ เราสร้าง นึกง่ายๆ เหมือนปลูกต้นไม้ เราต้องรอคอยการเจริญเติบโต ความงอกงามทางร่างกาย ทางอารมณ์ สังคมและสติปัญญา มันไม่ใช่สินค้า ที่เราจะ input เข้าไป แล้วออกมาเป็น output เลย แต่มันมันกว่าจะกระบวนการจัดการทาง สังคม อบรมให้เค้าได้เรียนรู้ หนึ่งเราต้องทำตัวให้เห็นเป็นรูปแบบ...”

(สัมภาษณ์, จันทร์ชลิ มาพุทธ, 5 พฤษภาคม 2552)

“...น่าจะปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กเล็กเลย เพราะว่าปลูกตอนนี้นั้นเหมือนไม้แก่นมัน คัดยากแล้ว ก็อยากให้อบรมมาตั้งแต่เด็ก เริ่มมาตั้งแต่สถาบันที่เป็นครอบครัว ก่อนจะเข้าสู่โรงเรียนก็คือ โรงเรียนก็จะปลูกจิตสำนึกอีกด้านหนึ่งซึ่งจะ แตกต่างกับที่อยู่ที่บ้าน แล้วไปเรียนต่อจิตสำนึกก็จะดีขึ้น คือได้ทั้งสถาบัน ครอบครัว และสถาบันการศึกษา...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2552)

“...เริ่มต้นจากตัวเราก่อน สถาบันเล็กๆคือครอบครัวของเราเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เด็ก...”

(สนทนากลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 กรกฎาคม 2552)

“...น่าจะปลูกฝังกับเด็กที่มีอายุน้อยๆ เพราะว่าตอนเด็กๆถ้าเขาถูกปลูกฝังมา ก็ จะจำมาเรื่อยๆ เพราะฉะนั้นที่บ้านหรือครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มที่สำคัญ...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

“...สถาบันครอบครัวหวังพึ่งสถาบันการศึกษา พ่อแม่ตามใจลูกมาก ไม่สอนให้ลูกคิด ปล่อยให้ลูกไปตามกระแสสังคม ครูมาต่อ ยอดตอนโตก็ค่อนข้างลำบาก พ่อแม่ ครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ถ้าพ่อแม่ไม่สอน ไม่ห้ามปราม จึงเกิดวันลอยกระทง “เสียตัว” เพราะ เด็กคิดเองไม่ได้...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าพ่อแม่ คนในครอบครัว มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เด็กและเยาวชนไทย โดยต้องเริ่มปลูกฝังตั้งแต่อายุยังน้อยเด็กจึงจะค่อยๆ ซึมซับและซาบซึ้งในความเป็นไทย โดยพ่อแม่เป็นต้นแบบที่สำคัญ

2) สถาบันการศึกษา

จากการศึกษาพบว่านิสิตและคณาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ดังนี้

“...การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูอาจารย์ แล้วในเรื่องของสื่อ เป็นสองตัวหลัก ส่วนที่ครูใช้อยู่อีกอย่างหนึ่งก็คือหาหนังสือในการที่จะฝึกเขา คือให้เขาไปอ่านหนังสือที่สอนในเรื่องความเป็นไทยเหล่านี้ เพราะพบว่า เด็กอ่านหนังสือน้อย ถ้านิสิตค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เดียวนี้มันมีวิธีการแสวงหาความรู้ได้หลายอย่างทั้งครูนำมาให้ในห้องเรียน ครูชี้แนะให้เด็ก เด็กเรียนรู้นอกห้องเรียน อาจจะใช้ทั้งสามรูปแบบ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และตามอริยาศัย...”

(สัมภาษณ์, จันทรีชลิ มาพุทธ, 5 พฤษภาคม 2552)

“...ความเป็นไทยของศึกษาศาสตร์ มันจะบวกเข้าไปกับตัวชีวิต ในเรื่องของการประกันคุณภาพ ในเรื่องของกิจการนิสิต ในส่วนการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนใหญ่ทางคณะอื่นจะมองที่ตัวคุณธรรมจริยธรรม แต่ในศึกษาศาสตร์บวกเข้าไปอีกตัวหนึ่งก็คือ เรื่องมารยาทไทย ความเป็นเอกลักษณ์ของมารยาทไทย ตรงนี้เราพยายามจะปลูกฝังในเรื่องของบุคลิก บุคลิกภาพของความเป็นไทยเพราะนิสิตส่วนใหญ่ที่เรียน เป็นนิสิตที่เรียนวิชาชีพครู เพราะฉะนั้นเราจะมีกรอบในการของการไหว้ การเดินผ่านผู้ใหญ่ แล้วก็

การเข้าหาผู้ใหญ่ลักษณะนี้ก็จะปลูกฝังให้เขา ในเรื่องบุคลิกภาพของความเป็นไทย ส่วนใหญ่จะบวกเข้าไปกับนโยบาย...”

(สัมภาษณ์,ฉลอง ชาตรุประชีวิน,8 มิถุนายน 2552)

“...เราก็จะปลูกฝังรุ่นน้องที่เข้ามาใหม่ให้พี่ ให้อื่นๆ ที่อยู่มาก่อน แล้วก็เรื่องการมีน้ำใจกับเพื่อนๆ ความรักเพื่อนๆ รักพี่ๆ รักคณะ...”

(สัมภาษณ์,อรรถวิชัย คล้าคง,9 มิถุนายน 2552)

“...ในลักษณะของความเป็นไทยก็จะมีโครงการไหว้ครูที่จะมีอยู่ทุกปี โครงการถวายราชสักการะ แล้วก็กล่าวคำสัตย์ปฏิญาณสมเด็จพระนเรศวร ซึ่งอันนี้เป็นโครงการของนิสิต นอกจากนั้นก็จะมีโครงการที่รณรงค์เรื่องการแต่งกาย นอกจากชุดผ้าไทย การแต่งกายก็ให้ดูกระเป๋ย กิริยามารยาทในการเข้าพบผู้ใหญ่ เป็นโครงการที่นิสิตเสนอ มีโครงการแห่เทียนเข้าพรรษาจะนำเทียนไปถวายวัดอย่างนี้ก็มี นิสิตเป็นคนเสนอเอง จะทำในช่วงเดือนกรกฎาคม มีอยู่ทุกปีอยู่แล้วเป็นโครงการประจำปี...”

(สัมภาษณ์,นุชนารถ ดีเจริญ,8 มิถุนายน 2552)

“...ที่เห็นในคณะครุศาสตร์ก็จะเป็นเรื่องของกิจกรรมหลักๆที่ส่งเสริมในวันสำคัญ อย่างเช่นเรื่องของวันไหว้ครูที่เราปฏิบัติกันมาทุกปี แล้วก็เรื่องของการทำงานต่อกับวัดวันพุธที่เห็นอยู่ ในส่วนในของวิชาการจะมีแทรกอยู่บ้าง อย่างเช่นวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยตรง ทั้งในเรื่องของความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวรรณคดี รวมถึงวิชาการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ...”

(สนทนากลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,1 กรกฎาคม 2552)

“...ในคณะศึกษาศาสตร์จะปลูกฝังเรื่องการเคารพคนที่สูงวัยกว่าเรา ผู้อาวุโสกว่า ทั้งรุ่นพี่ แม่บ้าน ลุงยาม ก็มีความสามัคคี ทำให้รักกัน อย่างในสโมสรนิสิตก็จะมีกิจกรรมให้พี่น้องรู้สึกกลมเกลียวกัน ให้รู้สึกผูกพันกัน คือทำให้รุ่นน้องรู้ว่าเรามีรุ่นพี่รุ่นน้องเราก็กกลมเกลียวกัน ใช้ชีวิตอย่างเหนียวแน่นได้...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร,24 พฤศจิกายน 2551)

“...คณะศึกษาศาสตร์ก็มีการจัดกิจกรรมอยู่แล้ว ก็จัดบ่อย เป็นพวกประเพณี
พื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน การแสดงทางวัฒนธรรม...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

“...อันนี้ต้องดูธรรมชาติของแต่ละวิชาด้วย ที่นี้ก็ถือเป็นนโยบายคณะ
ศึกษาศาสตร์เหมือนกันว่า ในการเรียนการสอนเราต้องบูรณาการนิสิต อย่าง
เรื่องการแต่งกายก็เหมือนกัน มีการให้คะแนนการแต่งกาย ปีนี้เป็นปีรณรงค์
การแต่งกาย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นิสิตเราแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ
ต้องยอมรับว่าวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาค่อนข้างแรง เสื้อฟิตๆ กระโปรงสั้นๆ
เข้ามาแรงมาก เราก็ออกเป็นนโยบายว่า คณะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ต้องดูแล
นิสิต แล้วก็การที่เราดูแลชั้นเรียน เราก็ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนิสิต
ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการพูดจา การเคารพครูบาอาจารย์...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

จากข้อมูลข้างต้นพบว่าสถาบันการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ใน
เรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เด็กและเยาวชนสืบเนื่องจากสถาบันครอบครัว ครู
อาจารย์จะเป็นผู้แทรกความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง หรือเสริมความรู้เมื่อมีโอกาสรุ่นพี่เป็นตัวอย่าง
แก่รุ่นน้อง คณะหรือมหาวิทยาลัยส่งเสริมกิจกรรมและขับเคลื่อนนโยบายที่สนับสนุนการจัดกิจกรรม
เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นไทย

3) สื่อมวลชน

สื่อมวลชนนับเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็น
ไทยแก่เยาวชน ซึ่งนิสิตและคณาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ดังนี้

“...มองสื่อเป็นอันดับแรกนะถ้ามองในภาพกว้าง คิดกรอบในการ
ประชาสัมพันธ์ เช่น ออกวิทยุ โทรทัศน์ แทรกรายการความรู้เกี่ยวกับความ
เป็นไทยให้มากขึ้น...”

(สัมภาษณ์, พงษ์ธาดา ธรรมพิทักษ์กุล, 11 กันยายน 2552)

“...สิ่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดตอนนี้ก็คือ สื่อมวลชน เพราะว่าสื่อมวลชนเหมือนเป็นบทบาทสำคัญมาก เพราะสื่อจะอยู่ในทุกๆ ที่...”

(สัมภาษณ์, จิรัชย์ เปียศิริ, 20 กรกฎาคม 2552)

“...ที่เห็นได้ชัดก็คือ ถ้าสื่อลุกขึ้นมาปฏิบัติตัวเองให้น่าสนใจความเป็นไทยมากขึ้น นับตั้งแต่เรื่องของการแต่งกาย การใช้ภาษา เพราะว่าสื่อนี้แหละเป็นตัวสำคัญเลยทีเดียว ปลุกฝังตั้งแต่เด็กๆ เลย ก็จะเห็นได้จากถ้าเรามองมุกตลกเกี่ยวกับเรื่องของเจป๊อป เจป๊อปก็จะเข้ามากับสื่อเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเพลงหรือภาพยนตร์ซึ่งมีลักษณะที่น่าสนใจทำให้เด็กยึดติดตามไปด้วย ดังนั้นเราก็ควรจะมีนโยบายเชิงรุกเกี่ยวกับทางด้านสื่อเช่นกัน ก็คิดว่าน่าจะประสบความสำเร็จ...”

(สัมภาษณ์, โกญจนาท ภูณพุล, 20 กรกฎาคม 2552)

“...มองเรื่องของสื่อจะมีส่วนอย่างมากให้คนเข้าถึง ได้รับรู้รับทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของสื่อในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ ในอินเทอร์เน็ต ในยูทูบ ถ้าสื่อตระหนักถึงตรงนี้ แล้วพยายามให้ความสำคัญ ให้พื้นที่เกี่ยวกับเรื่องการปลุกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...กับสื่อ สื่อตัวนี้ถ้าพูดจากตัวสื่อจริงๆ เราไม่สามารถที่จะทำอะไรกับเขาได้อยู่แล้ว แต่เราควรจะมีวิจารณ์หรือจิตสำนึกในการดูการชม มันขึ้นอยู่กับตัวคนด้วยว่า ที่เราทำตามเพราะอะไร เพราะฉะนั้นเหตุผลน่าจะอยู่ที่วิจารณ์ในการดูมากกว่า...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...นิสิตจะต้องเลือกบริโภคข้อมูลที่มันหลังไหลเข้ามาจากวัฒนธรรมตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นมาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางคอมพิวเตอร์ ทางอีเมล ทางอะไรก็แล้วแต่ ที่มันจะหลังไหลเข้ามา ต้องเลือกที่จะรับว่า อย่างไหนที่เราควรจะไปปฏิบัติตาม เป็นสิ่งที่ดีงาม อะไรที่เราไม่ควรเอาเป็นแบบอย่าง ที่มันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อตัวเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม นิสิตควรที่จะต้องมีความ self discipline วินัยในตนเอง ที่จะเลือกบริโภคข้อมูล ก็ฝากไว้ตรงนี้ เพราะว่าเราก็เป็นเยาวชนของชาติต่อไป เราก็ต้องเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตซึ่ง สังคมนี้ก็ต้องฝากให้กับคนรุ่นใหม่ๆ อีกห้าปี

ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับกระทรวง ระดับมหาวิทยาลัย อีกห้าปีจะเปลี่ยนรุ่นกันไปหมดแล้ว เพราะฉะนั้นคนรุ่นใหม่ก็จะขึ้นมาแทน พอถึงgeneration หนึ่ง นิสิตก็จะโตเป็นผู้ใหญ่ แล้วจะต้องเข้ามาแทนที่ เพราะฉะนั้นทำอย่างไรถึงจะคงความเป็นไทยในสังคมไทย และสังคมโลก...”

(สัมภาษณ์, ประชา อินัง, 4 เมษายน 2552)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน เพราะทั้งสื่อที่เป็นอินเทอร์เน็ต สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสาร ต่างๆ ล้วนใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมาก บางครั้งเด็กและเยาวชนสื่อสารกับสื่อเหล่านี้มากกว่าพ่อแม่เสียอีก

4.3 วิธีการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มนิสิตและคณาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่าวิธีการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน มีดังนี้

1) แทรกความรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นไทยในวิชาต่างๆ

ในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาไทยมิได้มีการบรรจุเนื้อหารายวิชาเรื่อง การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยไว้โดยตรง จึงจำเป็นต้องแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยไว้ในวิชาอื่นๆ ดังนี้

“...หลักสูตรควรเน้นความเป็นไทย ทุกคนต้องเรียนรู้เรื่องความเป็นไทยโดยผ่านรายวิชาบังคับ หรือให้อาจารย์แทรกความรู้เรื่องความเป็นไทยในรายวิชาต่างๆ และจัดกิจกรรมของฝ่ายกิจการนิสิตที่เสริมความรู้เรื่องความเป็นไทย...”

(สัมภาษณ์, ประชา อินัง, 24 พฤษภาคม 2552)

“...แทรกความรู้ในวิชาต่างๆ เช่น ภาษาไทย ในส่วนของกิจการนิสิตมีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมมีโครงการจัดกิจกรรมพิธีไหว้ครู ลอยกระทง ก็เหมือนเป็นการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมไทย...”

(สัมภาษณ์,จิรัชย์ เปียศิริ,20 กรกฎาคม 2552)

“...ส่วนใหญ่จะเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยตรง ก็จะมีแทรกทั้งในเรื่องของความเชื่อ ศาสนา เช่น วิชาวัฒนธรรมไทย วิชาภาษาไทย กิจกรรมของคณะครุศาสตร์ที่ส่งเสริมเรื่องการรักความเป็นไทยที่เป็นกิจกรรมหลัก เช่น วันไหว้ครูที่เราปฏิบัติมาทุกปี เรื่องการทำบุญ ตักบาตรทุกวันพุธ...”

(สัมภาษณ์,โกญจนาท คุณพล,20 กรกฎาคม 2552)

“...สิ่งที่เห็นประจักษ์เลยที่อาจารย์สอนคือ เรื่องการไหว้ เห็นในทุกวิชา นิสิตคณะครุศาสตร์ไป เรียนที่ไหนก็จะไม่ลืมการไหว้ ซึ่งเป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมความเป็นไทยอย่างหนึ่ง ส่วน กิจกรรมที่ส่งเสริมความความเป็นไทยมีหลายกิจกรรม เช่น ไหว้ครู และที่แทรกความเป็นไทยลงไปบ้าง เช่น กีฬาเฟรชชี สแตนดาร์ดเชียร์ ทำให้คุณมีมันต์ขลังมากขึ้น...”

(สัมภาษณ์,จุฑาเทพ จิตวิสัย,22 กรกฎาคม 2552)

“...บางรายวิชาจะมีการแทรกเรื่องการรักษาความเป็นไทย เรื่องการเคารพผู้อาวุโสกว่า ทั้งอาจารย์ รุ่นพี่ แม่บ้าน ลุงยาม...”

(สัมภาษณ์,ศิริเรก สุขมงคล,9 มิถุนายน 2552)

“...จะสอนในวิชาภาษาไทยและวิชาอื่นๆ และเป็นนโยบายของคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเรื่องวัฒนธรรม ความเป็นไทย อย่างโครงการของคณะครุศาสตร์ มีโครงการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ นิสิตที่จะต้องไปสอนเด็กไทยในต่างประเทศก็ต้องมีความเป็นไทย ต้องได้รับการอบรม...”

(สัมภาษณ์,ไชยศิริ ปราโมช ณ อยุธยา,22 กรกฎาคม 2552)

“...สอนความเป็นไทยเชื่อมโยงบริบทสังคม เศรษฐกิจ วิวัฒนาการ ความเป็นมา วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ เข้าไปในรายวิชา การปลูกฝังนอกจากในห้องเรียนก็มีกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น ประเพณีรดน้ำดำหัววันสงกรานต์ ประเพณีไหว้ครู รวมทั้งในการเรียนการสอนอาจใช้สื่อเข้ามาช่วย เช่น สมมติว่ารายการ ทอล์คโชว์เขานำบุคคลมาคุยในรายการทีวี ทำให้เรามองเห็น

มุมมองวิถีชีวิตของเขาว่าเขาจะมาได้ถึงทุกวันนี้เขาเป็นอย่างไร ก็จะนำมาใช้วิธีเล่า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน ,,,”

(สัมภาษณ์,จันทร์ชติ มาพุทธ,5 พฤษภาคม 2552)

“...เชื่อมโยงความเป็นไทย แทรกเรื่องความเป็นไทยระหว่างการเรียนการสอน...”

(สัมภาษณ์,ผลาคร สุวรรณโพธิ์,4 เมษายน 2552)

“...มีการแทรกความรู้เรื่องความเป็นไทยอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว ในวิชาภาษาไทย ภาษาศาสตร์ คติชนวิทยาในการเรียนการสอน...”

(สัมภาษณ์,นุชนารถ คีเจริญ,8 มิถุนายน 2552)

“...ควรสอนเรื่องการใช้ชีวิตเป็นไทย อยู่ได้อย่างมีความสุข ให้ความรู้ความคิด ไม่พึ่งพาเทคโนโลยี สอนเชิงวิชาการ ให้รู้จักเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยกับต่างชาติ ไม่ใช่ความเป็นไทยแบบสุดโต่ง แต่ปรับประยุกต์ข้อดีของต่างชาติมาเสริมความเป็นไทยให้เข้มแข็ง...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา,28 พฤศจิกายน 2551)

การเชื่อมโยงความรู้เรื่องความเป็นไทยหรือแทรกความรู้เกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน จึงนับเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และหากเป็นไปได้ในอนาคตควรมีการจัดรายวิชาเกี่ยวกับความเป็นไทยไว้ในหลักสูตรด้วย

2) จัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นไทย

ในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน การแทรกความรู้ในเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ จำเป็นต้องจัดกิจกรรมเสริมความรู้ขึ้นในสถาบันการศึกษา ดังนี้

“...มีกิจกรรมเสริม เช่น พิธีไหว้ครู บายศรีสู่ขวัญ ผูกข้อมือนิตใหม่...”

(สัมภาษณ์,พงษ์ศักดิ์ วิมุติ,9 มิถุนายน 2552)

“...มีกิจกรรมไหว้ครู อนุรักษ์วัฒนธรรม การทำบุญ...”

(สัมภาษณ์, ญาติาคาวดี อ่วมบุญ, 9 มิถุนายน 2552)

“...มีกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ผ้าไทย พิธีไหว้ครู รับประทานอาหาร...”

(สัมภาษณ์, ตำราญ มีแจ้ง, 8 มิถุนายน 2552)

“...จัดกิจกรรมเสริม การร่วมงานประเพณี...”

(สัมภาษณ์, ปริญา ทองสอน, 4 เมษายน 2552)

“...มีการบูรณาการ งานบริการวิชาการ งานวิจัย กิจกรรมทางด้านความเป็นไทยเข้าด้วยกัน...”

(สัมภาษณ์, นุชนารถ คีเจริญ, 8 มิถุนายน 2552)

“...การแทรกความรู้ เราพยายามนึกถึงความเป็นไทยภายใต้พื้นฐานของวัฒนธรรมของเด็ก เช่น รู้จักเรื่องของผ้าทอมือ มีพิพิธภัณฑ์ผ้าไทย เรื่องของการสืบทอด ศิลปวัฒนธรรมไทย TEACHER ก็จะมีตัว C คือ Cultural Heritage นิสิตจะซึมซับวัฒนธรรมความเป็นไทย...”

(สัมภาษณ์, ภูฟ้า เสวกพันธ์, 8 มิถุนายน 2552)

จากข้อมูลดังกล่าวจะสังเกตได้ ว่าการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยขึ้นในสถาบันการศึกษา จะช่วยให้เยาวชนได้ซึมซับความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยได้มากยิ่งขึ้น

3) การรณรงค์ให้ร่วมมือส่งเสริมจิตสำนึกความเป็นไทย

จากการศึกษาพบว่าเรื่องของความเป็นไทยเป็นเรื่องที่เยาวชนไม่ค่อยให้ความสนใจ สถาบันการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ให้มาก พยายามขอรับรอง เชิญชวน รณรงค์ให้เยาวชนหันมาสนใจและเรียนรู้เพื่อนำไปปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น ดังนี้

“...ถ้าอยากจะปลูกฝังจริงๆ ก็ควรจัดกิจกรรมอะไรที่น่าสนใจถ้าลงไปทีกลุ่มวัยรุ่น คือเหมือนกับพยายามดึงกิจกรรมอะไรที่เขาสนใจแล้วก็เราก็นำเรื่องการ

ปลูกฝังเรื่องวัฒนธรรมไทยเข้ากับเขาเพื่อจะให้เกิดความน่าสนใจกับเขา ผ่าน
การรณรงค์ รณรงค์กลุ่มใหญ่ๆ ให้ทุกฝ่ายได้ช่วยกันก่อน แล้วกลุ่มย่อยๆ ก็ลง
ไปอีกทีหนึ่ง...”

(สัมภาษณ์,เจนจิรา บุญศรี, 21 กรกฎาคม 2552)

“...รณรงค์การแต่งกายแบบไทยของคณาจารย์และนิสิต ทุกวันศุกร์เป็น
วันอนุรักษ์ไทย...”

(สัมภาษณ์,ฉลอง ชาตธูประชีวิน, 8 มิถุนายน 2552)

“...การรณรงค์ให้ร่วมมือกัน อย่างแรกมองการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมใน
ที่นี้มองไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารประเทศ หรือนโยบาย คิดว่าทำไม
คนญี่ปุ่นสามารถใส่ชุดยูกะตะหรือชุดกิโมโนมาร่วมงานในงานเทศกาลสำคัญ
ได้แล้วทำไมคนไทยไม่มุ่งขึ้นใส่แขนกระบอกแล้วแต่งกายแบบนี้สามารถเดิน
ตามท้องถนนได้โดยที่คนอื่นไม่มองว่าเสียสติ ทำไมคนไทยไม่มีการปลูกฝัง
อะไรแบบนี้ขึ้นมาบ้างในเมื่อเราก็มียุคที่ดียุคอยู่ในตัวเองเป็นประเด็นที่คิดมา
หลายปีแล้วทำไมไม่มีสักทีเพราะฉะนั้นมองว่าการผลักดันให้มีกิจกรรม
รณรงค์แบบนี้ถ้ามันเกิดขึ้นได้จริง แล้วเห็นชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม ก็จะเป็น
สิ่งที่ดี ถึงแม้ว่าช่วงแรกอาจเป็นลักษณะของการบังคับให้ทำหรือว่าอะไรก็
ตามแต่จุดเริ่มต้นที่เราสานต่อประเพณีแบบนี้ก็จะทำให้คนร่วมมือ...”

(สัมภาษณ์,วรรณพัชร อริยสุนทร, 21 กรกฎาคม 2552)

“...ในการปลูกจิตสำนึกของเรามองในแง่ของการศึกษาทุกเรื่องคือไม่ใช่แค่
เรื่องของความเป็นไทย ในตอนแรกจะเกี่ยวโยงกันคือในเรื่องของคุณธรรม
จริยธรรมไปด้วย คือเรื่องของความเป็นครู แล้วมันก็จะโยงมาในเรื่องของ
ความเป็นไทย นี่เรามองเหมือนกันว่าในด้านนโยบายของคณะศึกษาศาสตร์
เรามีนโยบายที่จะสร้างต้นแบบของความเป็นครู ตรงนี้มันเกี่ยวกับเรื่องของ
วัฒนธรรมของภาษา ของการแต่งกาย เราจะเน้นเรื่องของการแต่งกายสูงมาก
เพราะการแต่งกายมาแรงเหลือเกิน แล้วก็อีกอย่างหนึ่งที่ยังไม่เห็นคือเรื่อง
เกี่ยวกับการรณรงค์ในเรื่องของวัฒนธรรม อันนี้มีปัจจัยอื่นเข้ามาเสริมก็มอง
เหมือนกันว่า เราจะปลูกจิตสำนึกอะไร เวลาเราให้เด็กเห็นความสำคัญของ
อะไรก็ตามถ้าไม่เห็นความสำคัญมันปลูกยังงี้ก็ไม่เกิด แล้วเราก็มามอง

ย้อนกลับมาแล้วทำอะไรถึงจะให้ความสำคัญ ก็พบว่าสิ่งที่นิสิตรักหรือศรัทธา ถ้ารักหรือศรัทธาอะไรก็ตามเขาจะให้ความสำคัญกับสิ่งนั้น เราก็มองต่อไปว่าเด็กได้จากอะไร เช่น จากสื่อบางตัว ที่เขาชื่นชมคาราบางคน เด็กจะได้ตัวนั้นมาเลย คาราคนนั้นชื่นชมอะไรก็ตามคาราคนนั้น คาราทำอะไรก็ทำแบบนั้น เช่นกันถ้าเขารักหรือศรัทธาครูคนไหน ครูคนนั้นมีพฤติกรรมอย่างไร เด็กเขาจะถ่ายทอดกันเอง แต่ตามมหาวิทยาลัยรุ่นพี่มีอิทธิพลมากกว่าอาจารย์เสียอีก เขาจะบอกว่าพี่คนนั้นเก่งนะ ทำอะไรจะเลือกทำตามไปหมดเลย กลายเป็นว่าทุกอย่างของพี่คนนั้นถูกถ่ายทอดไปให้น้อง ก็เลยคิดวิธีใหม่บอกว่าต่อไปนี่ถ้าเราจะณรงค์อะไรก็ตามเริ่มที่พี่ก่อน จริงๆต้องเริ่มจากอาจารย์ก่อนแต่ยาก เพราะทางนโยบายข้างบนไม่สามารถบังคับอาจารย์ได้ เป็นจิตสำนึกของอาจารย์แต่ละท่านจะร่วมมือ ก็เลยเริ่มที่รุ่นพี่ ที่ใกล้ที่สุดคือรุ่นพี่ในสโมสรนิสิต เพราะพี่ในสโมสรนิสิตต้องไปทำกิจกรรมกับน้อง...”

(สัมภาษณ์, ผศ.ดร. สุวรรณโพธิ์, 4 เมษายน 2552)

ในส่วนของการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมมือกันในการณรงค์ทั้งสถาบันการศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิตนักศึกษาทั้งรุ่นพี่รุ่นน้องจึงจะสามารถสัมฤทธิ์ผลได้

4.4. ปัจจัยส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มนิสิตและคณาจารย์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร มีความคิดเห็นว่าปัจจัยส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน มีดังนี้

1) ตัวเยาวชน

การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยจะบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ จำเป็นต้องเริ่มจากตัวของเยาวชนเองที่จะต้องตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และเรียนรู้ รวมทั้งลงมือปฏิบัติ ให้เป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง ดังนี้

“...ที่สำคัญที่สุดควรที่จะเริ่มที่ตัวเราก่อน ถ้าตัวเราไม่เริ่มมีจิตสำนึกของความ เป็นไทยแล้ว การที่จะปลูกฝังให้คนอื่นมีจิตสำนึกก็คงยาก...”

(สนทนากลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 กรกฎาคม 2552)

“...ความเป็นธรรมชาติของเขาเอง คือในสายเลือดของเขาเองนั่นเองที่ยังมีความเป็นไทยอยู่ ถ้าในแง่จิตวิทยาแล้วถ้าเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมใน กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นไทย เขาก็จะมีการเลียนแบบพฤติกรรม ควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมให้มากขึ้นด้วย มากกว่าจะปล่อยให้เด็กเรียนรู้ได้เอง เพราะบางอย่างถ้าเด็กมองไม่เห็นก็อาจจะสูญไปได้ สถาบันการศึกษาก็ควรส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...บางที่ต้องเปลี่ยนค่านิยมเด็ก ต้องเปลี่ยนให้ได้ อย่างเด็กต่างจังหวัด เรื่องเคารพผู้ใหญ่ไม่มีปัญหา แต่ปัญหาที่เข้ามาตอนนี้คือปัญหาเรื่องเทคโนโลยีที่เข้ามา หรือชีวิตความเป็นอยู่ไม่รู้ว่าจะเป็นค่านิยมไปหรือ อย่างเรื่องการอยู่เป็นคู่ ต่างจังหวัดจะมีมากกว่าเราจะแก้เขาได้ เราต้องปลูกจิตสำนึกเขา ไปบอกว่าไม่ดี เขาก็ยังไม่เชื่อ ต้องปลูกฝังค่านิยมเขา ให้รักนวลสงวนตัว ซึ่งมันจะหายไปเลย อันนี้ก็เลยมองว่า อาวุธสำคัญที่เราจะสร้างให้คนป้องกันตัวเองได้ก็จะต้องนำทางด้านการวิชาการทางการศึกษาเข้ามาเสริม มันก็อาจจะพอช่วยได้...”

(สัมภาษณ์, สัมภาษณ์ มีแจ้ง, 8 มิถุนายน 2552)

จากข้อมูลข้างต้น จะพบว่าการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยจำเป็นต้องเริ่มต้นจากจุดแรกคือเริ่มที่ตัวเยาวชนเองจึงจะประสบความสำเร็จ

2) ทุกภาคส่วน

ในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ทุกภาคส่วนมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ทั้งครอบครัว สถานศึกษา สื่อมวลชน ภาครัฐและเอกชน ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ดังนี้

“...ครอบครัวมีความสำคัญมาก โรงเรียน สถานศึกษา สนับสนุน สื่อมวลชน เผยแพร่ความรู้ กระทรวงวัฒนธรรมเข้ามาดูแลอย่างจริงจัง...”

(สัมภาษณ์, พงษ์ธาดา ธรรมพิทักษ์กุล, 11 กันยายน 2552)

“...กระทรวงวัฒนธรรมน่าจะเป็นแกนหลัก ซึ่งที่ผ่านมากกระทรวงวัฒนธรรมก็ยังไม่ได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่...”

(สัมภาษณ์, ชื่นชนก โควินท์, 28 กันยายน 2552)

“...สื่อสำคัญที่สุด สื่อต้องทำหน้าที่ รวมทั้งครอบครัวยุคนี้เป็นหัวใจหลัก สภาพแวดล้อม สังคมต้องเป็นต้นแบบ...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ สื่อทุกวันนี้ไม่เข้าใจว่ากำลังยกย่องอะไรกันอยู่ อย่างง่าย ๆ อย่างการนำเสนอช่างในเรื่องของนักร้อง นักแสดง ศิลปิน การที่เขาแต่งตัวหล่อแหลม มีงานถ่ายแบบ แบบแฟชั่นน้อยชิ้น ขาวก็ประโคมเข้าไปแล้ว การที่คนแต่งกายชุดไทย แต่งกายแขนกระบอกผ้าชิ้น ทำไมไม่มีการทำขาว ทำให้เป็นเอกลักษณ์ ทำให้มันยิ่งใหญ่เท่ากับที่นำเสนอกันอยู่ทุกวันนี้ก็เลยไม่รู้ว่ามีมุมมองของเขาทุกวันนี้มันแปลกไปมากน้อยแค่ไหน แล้วที่มองอีกอย่างหนึ่งคือ คนส่วนใหญ่ทราบว่ามีรากเหง้า มีวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์ประจำชาติ แต่ทำไมคนส่วนใหญ่ถึงมองข้ามสิ่งเหล่านี้ไป...”

(สัมภาษณ์, วรณพัชร อริยสุนทร, 21 กรกฎาคม 2552)

“...ปัจจัยสำคัญ อันแรกก็คือว่า น่าจะเป็นปัจจัยที่แรงได้มาก ก็คือเรื่องของสื่อ เพราะว่าสื่อในสังคมไทยมีอิทธิพลต่อคนในสังคมมาก ถ้ามีการรณรงค์เป็นครั้งแรกด้วยสื่อ แล้วก็มีการจัดการส่งเสริมอนุรักษ์ความเป็นไทย แล้วอีกอย่างหนึ่งถ้ามีครูเป็นคนช่วยผลักดันตรงนี้ โดยที่เราเริ่มปลูกฝังตั้งแต่เด็ก นอกจากครู และสื่อ ยังมีทางด้านสถาบันครอบครัว ครอบครัวก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยปลูกฝังลูกของตนให้รู้จักในด้านวัฒนธรรมความเป็นไทยมากขึ้น...”

(สัมภาษณ์, จุฑาทพ จิตวิสัย, 22 กรกฎาคม 2552)

จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยต้องเริ่มจากตัวเด็กและเยาวชนเองต้องตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นไทย ผู้มีหน้าที่ให้การศึกษาอบรมทั้งพ่อแม่ ครูอาจารย์ ต้องใส่ใจ หน่วยงานที่มีหน้าที่ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งหน่วยงานภาครัฐและ

ภาคเอกชนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง ขณะเดียวกันสื่อมวลชนซึ่งมีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารก็จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการเผยแพร่ความเป็นไทยแก่เยาวชน

4.5 แนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มนิสิตและคณาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่าแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน คณาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นว่า จะปล่อยให้เป็นการของครอบครัว สถานศึกษา ตามลำพังคงไม่เพียงพอจำเป็นที่ ภาคส่วนอื่นๆควรเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ดังนี้

1) การร่วมมือของทุกภาคส่วน

จากการศึกษาพบว่า แนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย นิสิตและคณาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่สำคัญได้แก่ ความร่วมมือของทุกฝ่ายในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย การบูรณาการทางวัฒนธรรมในสังคม และในทุกภูมิภาค การประสานและพัฒนาความร่วมมือของครอบครัว สถาบันการศึกษา ชุมชน สังคม และองค์กรต่างๆทุกภาคส่วน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อรักษาและสืบทอดความเป็นไทยให้คงอยู่สืบไป ดังนี้

“...ความเป็นไทยแสดงอัตลักษณ์ ความเป็นตัวตนของคนไทย การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของทุกฝ่าย ทั้งครอบครัว โรงเรียน สื่อ และสังคม ต้องร่วมมือกัน...”

(สัมภาษณ์, จันทรีชลี มาพุทธร, 5 พฤษภาคม 2552)

“...ทุกฝ่ายต้องก็ต้องร่วมมือกัน ไม่ว่าจะเป็นทั้งตัวครู ตัวผู้ปกครอง หรือแม้แต่องค์กรต่างๆจะต้องลุกขึ้นมาร่วมกัน คอยเป็นยามที่สอดส่องดูแลว่าตรงนี้ผิดไหม ถ้าผิดก็ช่วยกันแก้ไข ช่วยกันดักเตือนได้ คือทุกคนสามารถเป็นคนที่ดีได้ ไม่ใช่ว่าเป็นภาระของคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ต้องทำพร้อมกันทุกคน...”

(สัมภาษณ์, โกญจนาท คุณพุด, 20 กรกฎาคม 2552)

“...กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรสื่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกัน มีความชัดเจน และดำเนินการในเชิงรุก...”

(สัมภาษณ์, ชื่นชนก โควินท์, 28 กันยายน 2552)

“...ทุกคนจะต้องร่วมมือกัน ทั้งในส่วนของแต่ละบุคคล ครอบครัว และสถาบันต่างๆ แม้กระทั่งสิ่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดตอนนี้ก็คือ สื่อมวลชน...”

(สัมภาษณ์, จิรัชย์ เปียศิริ, 20 กรกฎาคม 2552)

“...อยากให้เริ่มจากจุดเล็กที่สุด คือ จากครอบครัวก่อน คือถ้าปูพื้นฐานมาที่ครอบครัวก่อนอย่างดีแล้ว การที่จะทำให้ต่อเนื่องไปก็ย่อมง่ายขึ้น นอกจากครอบครัวแล้ว ก็น่าที่จะเป็นที่โรงเรียน เพราะว่าครูปัจจุบันนี้ใส่ใจกับเด็กค่อนข้างน้อย คือ ครูปัจจุบันนี้มีหน้าที่แค่สอน สั่งการบ้าน ตรวจการบ้าน แค่นั้น ไม่ได้สนใจว่าเด็กเป็นยังไง ไม่ได้ปลูกฝังสิ่งดีๆ ให้กับเด็ก...”

(สัมภาษณ์, อรรถวิทย์ คล้าคง, 9 มิถุนายน 2552)

“...สำหรับมาตรการเชิงรุกในระดับประเทศก็มองว่า จริงๆ ถ้าเราปลูกฝังเรื่องความเป็นไทยกับเด็กตั้งแต่ระดับครอบครัว เหมือนว่าต้องปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กๆ แล้วก็ต่อเนื่องกันมาเป็นระดับๆ ไป คือตั้งแต่ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ต่อกันมาเป็นขั้นๆ คิดว่าต่อกันมาเป็นขั้นๆ พยายามปลูกฝังไว้ตลอด ความเป็นไทยก็น่าจะยังคงอยู่ แต่ว่าในส่วนนี้มีความรู้สึกว่าจะช่วงมันอาจจะหายไป คืออาจจะเป็นเพราะว่ามันไม่ต่อเนื่องกัน ถ้าทำหรือรณรงค์โดยตลอดคิดว่ามันน่าจะช่วยให้ ในขณะเดียวกันผู้บริหารในระดับสูงๆ ก็เป็นตัวอย่าง อย่างบางเรื่องที่ทำได้ เป็นตัวอย่างได้ ซึ่งตอนนี้ก็อย่างท่านนายกฯ ก็ยังเป็นตัวอย่างในเรื่องของครอบครัวเดียว ความรักความสัมพันธ์ในครอบครัวก็น่าจะเป็นตัวอย่างที่ดี ความสุภาพ ใช้ภาษาไทยได้ชัดเจน คือลักษณะความเป็นไทยมันแสดงออกได้หลายอย่างมาก ถ้าผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างที่ดีได้ เด็กเขาก็จะทำตาม...”

(สัมภาษณ์, นุชนารถ ดีเจริญ, 9 มิถุนายน 2552)

“...การปลูกฝังความเป็นไทยคงต้องใช้เวลา และต้องช่วยกันทุกภาคส่วน จะมอบให้ครูหรืออาจารย์ทำแต่ฝ่ายเดียวไม่ได้ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากใน

ขณะนี้คือสื่อ ถ้าผู้ใหญ่มองเห็นความสำคัญและมีนโยบายที่ชัดเจนให้สื่อช่วย
อีกแรงก็จะไปได้ดีมาก หลักสูตรทุกหลักสูตร ตั้งแต่อนุบาลยันมหาวิทยาลัย
ควรมีวิชาที่ว่าด้วยความเป็นไทยอยู่ด้วย และในหลักสูตรควรมีการทำวิจัย
จุดเด่นของความเป็นไทยให้เด็กๆ ได้ภาคภูมิใจ มิใช่มีแต่ตัวอย่างที่ไม่ดีให้เด็ก
เห็นแล้วเด็กเขาจะภูมิใจในความเป็นไทยได้อย่างไร ครูอาจารย์เป็นตัวแทนที่
สำคัญ ถ้าครูอาจารย์เองยังไม่ภาคภูมิใจในความเป็นไทย คิดหรือว่าลูกศิษย์เขา
จะภาคภูมิใจ เพราะฉะนั้นต้องมีการอบรมและให้แนวทางแก่ครูอาจารย์ด้วยว่า
จะปลูกฝังแก่นักเรียนอย่างไร และเริ่มจากจุดไหน...”

(สัมภาษณ์, ประชา อินัง, 24 พฤษภาคม 2552)

“...แนวทางหรือมาตรการอันแรกต้องพูดบ่อยๆ ลงไปในรายวิชา เพราะ
อาจารย์แต่ละคนก็มีวิชาสอนของตัวเองอยู่แล้ว มาพูดข้างนอกก็ไม่ได้หรอก
เพราะฉะนั้นในรายวิชาทุกรายวิชาควรจะสอดแทรกสิ่งเหล่านี้เข้าไป อันที่สอง
คือการประชาสัมพันธ์อย่างที่ทำอยู่ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ จริงๆ แล้วมันไม่
ต้องสอนโดยวัดความรู้นั้นเป็นการสอนแล้วต้องดูพฤติกรรม เพราะมัน
เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน วิธีการประเมินของครูก็ไม่ใช่แค่ข้อสอบต้องดูที่
พฤติกรรมของเขาด้วย เพราะฉะนั้นจะมีคะแนนส่วนพฤติกรรมของเขาด้วย
เป็นองค์ประกอบทั้งหมด เช่น ที่ครูยกตัวอย่าง การไหว้ถ้าเราไหว้แบบวิถีชีวิต
ของเราเป็นธรรมชาติเวลาเจอผู้ใหญ่ เป็นเรื่องปกติของเรา แต่บางคนไม่
เคยไหว้เลย แล้วจะต้องไหว้ วันหนึ่งเขาก็ไม่ไหว้ พฤติกรรมที่เขาถูกฝึกมา
ตั้งแต่เด็กก็เป็นพฤติกรรมถาวรที่สังเกต...”

(สัมภาษณ์, จันทรชลิ มาพุทธ, 5 พฤษภาคม 2552)

“...สถาบันครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ต้องปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง
กระทรวงวัฒนธรรมช่วยรณรงค์ให้รักษาความเป็นไทยอย่างเข้มแข็ง ดารา
นักร้อง นักการเมือง ผู้นำประเทศ เป็นต้นแบบที่ดี...”

(สนทนากลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ต้องช่วยกัน สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลัก ครอบครัวไม่ใช่พ่อแม่
อย่างเดียว ปู่ย่าตายาย ทุกคนที่เกี่ยวข้อง สอนให้ปฏิบัติ สถาบันการศึกษา ครู
อาจารย์ ช่วยกันดูแล ไม่ใช่กิจการนิสิตดูแลเท่านั้น นโยบายของสถาบันต้อง

ส่งเสริม รัฐบาล กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ และทุกกระทรวง ต้องยกเป็นนโยบายของกระทรวง สื่อมวลชนก็ต้องมีความรับผิดชอบให้มากขึ้น...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...ทุกภาคส่วน มองตั้งแต่เบื้องบนเลย ลงมาหน่วยย่อยที่สุดก็คือสถาบันครอบครัว จะต้องเชื่อมโยงกันในเรื่องการสร้างความตระหนักสร้างจิตสำนึกตัวเอง เหมือนกับระดับประเทศก็ต้องมีนโยบายที่ชัดเจน กระทรวงวัฒนธรรมก็ต้องมีบทบาทที่เด่นชัดมากๆ การกระทำที่ต่อเนื่อง สนับสนุน ลงมาถึงสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นแหล่งที่สามารถหล่อหลอมเยาวชนได้อย่างมากเพราะว่าชีวิตเขาใช้เวลาอยู่โรงเรียนสถาบันการศึกษาก่อนข้างมาก มองว่าทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในตรงนี้ รวมทั้งเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ ในการที่จะให้เด็กคนหนึ่งตระหนัก แล้วก็เห็นความสำคัญของความเป็นไทยมากขึ้น แค่นั้น อีกอย่างหนึ่งที่ยากจะเพิ่มเติมก็คือว่า อยากให้แบบพยายามยกตัวอย่างประเทศต่างๆ เกาหลีเขาดังเพราะอะไร ดังเพราะอาหารเกาหลี สถานที่ท่องเที่ยวที่เขาโปรโมตในละครต่างๆ อันนี้ก็เป็นจุดขายของเขาเลย ญี่ปุ่นเขามีอาหารที่ดูหน้าตาน่ารับประทาน แล้วมันเป็นการเพิ่มมูลค่าอาหารของเขา แล้วเป็นที่นิยมทั่วโลก แล้วเราประเทศไทย เราจะมีจุดที่ทำให้ต่างชาติเขามาสนใจได้อย่างไร ก็จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศด้วยว่าถ้าสิ่งเหล่านี้เป็นความเป็นไทย สามารถเป็นที่สนใจของคนทั่วโลกก็จะทำให้มีเงินเข้ามาประเทศมากขึ้น เศรษฐกิจพัฒนามากขึ้น ก็เริ่มที่เราเองที่จะต้องเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรามีก่อน...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กรกฎาคม 2552)

“...ความร่วมมือของทุกฝ่าย นโยบายระดับชาติ ระดับโรงเรียนมีอยู่แล้ว ที่เหลือบ้าน สังคมต้องขัดเกลา ปลูกฝังจิตสำนึก กระทรวงวัฒนธรรมต้องทำหน้าที่เชิงรุก ไม่ใช่ทำเชิงพาณิชย์ ควรปฏิบัติตามแผนแม่บทที่มีอยู่แล้ว...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

อาจกล่าวได้ว่า แนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยของเยาวชนที่สำคัญ ต้อง

อาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนมาตรการในเชิงรุก ทั้งในระดับเล็กที่สุดคือครอบครัว และขยายขึ้นในระดับชุมชน สังคม ประเทศชาติ

2) การปฏิรูปสื่อ

ในสังคมไทยปัจจุบัน สื่อมวลชนนับเป็นองค์กรที่มีอิทธิพลในทุกๆ เรื่อง ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม การปฏิรูปการทำงานของสื่อให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าผลกำไรจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้

“...สื่อมวลชนเลยเป็นหลัก คือสื่อน่าจะออกมาให้เห็นถึงความสำคัญมากกว่านี้ เพราะว่าสื่อเราก็กู้วัฒนธรรมตะวันตก วัฒนธรรมเอเซียมาเยอะ ถ้าเกิดเรามีการณรงค์หรือมีการป่าวประกาศให้มากขึ้นกับเรื่องความเป็นไทยจะช่วยให้มาก ส่วนในระดับมหาวิทยาลัยจริงๆ ตอนนี้ถือว่าพอสมควรแล้ว แต่อาจจะมีอะไรให้ชัดเจนมากขึ้นที่เกี่ยวกับความเป็นไทย เช่น โครงการต่างๆ อาจจะมีการเชิญชวนให้บัณฑิตเข้าร่วมมากขึ้นก็ได้ ในระดับคณะก็จะคล้ายๆ กัน น่าจะชี้ให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับความเป็นไทยมากขึ้น ...”

(สัมภาษณ์, จิรัชย์ เปียศิริ, 20 กรกฎาคม 2552)

“...คือประเด็นเรื่องของสื่อ เราก็คงต้องกรองสื่อต่างชาติก่อน ต้องมีคณะกรรมการสักชุดหนึ่งมากรองสื่อต่างชาติ รวมถึงคณะกรรมการชุดหนึ่งที่กรองสื่อในประเทศด้วย เพื่อที่ควบคุมการนำเสนอเนื้อหาให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัฒนธรรมของเราเอง...”

(สัมภาษณ์, โกญจนาท ภูณพุล, 20 กรกฎาคม 2552)

“...การเรียนรู้จากสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งมันไม่เหมาะกับยุคปัจจุบันแล้ว มันต้องใช้สื่อที่หลากหลาย ถามว่าสื่อบุคคลดีที่สุดไหม แน่แน่นอน ไม่ว่าสื่อที่เป็นตัวแม่ ตัวพ่อ ตัวครู ตัวเพื่อน สื่อสารมวลชน...”

(สัมภาษณ์, จันทรัชต์ มาพุทธร, 5 พฤษภาคม 2552)

“...คือเขามาทางสื่อ เราก็คงไปทางสื่อ รณรงค์ทางสื่อ อย่าไปรับวัฒนธรรมอะไรง่ายๆ อย่างเมื่อสองวันก่อนเจอรายการทีวี วันเดอร์ฟูลเกิร์ล มีวันเดอร์ฟูลเกย์ รายการทีวี เอาเด็กผู้ชายมัธยมมาเต้น คือเรามักจะไม่เป็นไร คือเขา

แสดงออกอะไรก็ได้ เราจะมองว่า ปล่อยได้ ละเลยได้ ไม่ต้องไปเข้มงวดกับมัน แต่จริงๆ เราควรเข้มงวดบ้าง อย่าปล่อยปละละเลย เพราะคนเราไม่เหมือนกัน ยกตัวอย่าง ต่างประเทศกับเราไม่เหมือนกันเลย พุดง่ายๆ สภาพแวดล้อมอะไรต่างๆ เราจะไปเลียนแบบไม่ได้ ชอบเอาสื่อมาโฆษณา สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นการตอกย้ำเรื่องที่ไม่ปกติ เพราะฉะนั้นเราก็ต้องระวัง โดยการกลั่นกรองสื่อออกไป ที่จะต้องทำเป็นเบื้องต้น แล้วการศึกษาก็ต้องเข้ามาช่วยการแก้ที่ที่ดีที่สุดก็คือการประชาสัมพันธ์สื่อสาร อย่าไปปล่อย อย่างรายการสรยุทธก็ดูทุกเช้า แต่บางทีทำให้เห็นบ่อยๆ อย่างถ่ายภาพแล้วก็เอามาโชว์ แล้วคนก็คิดว่าเป็นแฟชั่น สิ่งเหล่านี้คิดว่าเอามา แต่อย่าให้มาก อย่าไปตอกย้ำมาก ตอกย้ำมากมันจะเป็นแฟชั่นโดยเราไม่รู้ตัว การเข้ามาเป็นแฟชั่นนี้มันจะเร็วกว่า คิดว่ารัฐบาลชุดนี้มี การเรียนรู้ 15 ปี มีคุณภาพ น่าจะสอดคล้องไปตรงนี้ได้ นอกจากเราจะมองว่าในเชิงการเรียนฟรี ให้หนังสือฟรี ให้ชุดแต่งกายฟรี อะไรต่างๆ อาจจะทุ่มเงินส่วนหนึ่งไปในส่วนนี้ อาจจะปลูกฝังค่านิยมอะไรต่างๆ แทรกในรายวิชา ทำจริงทำจัง อย่าทำเป็นแค่บอก มันเป็นเรื่องเรียนดี มีคุณภาพ แต่ไม่รู้มีกิจกรรมอะไรบ้าง อะไรที่ไม่อยากให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว คือทุกอย่างเปลี่ยนแน่นอน แต่ไม่อยากให้เป็นไปเร็วมาก เพราะสื่อมาเร็ว...”

(สัมภาษณ์, สาราณ มีแจ้ง, 8 มิถุนายน 2552)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน หรือทำให้เรื่องของความเป็นไทยเสื่อมสูญไป หากสื่อมวลชนสนใจแต่วัฒนธรรมต่างชาติที่สร้างผลประโยชน์ให้ตนเอง

3) กำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ

โดยทั่วไปนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของภาครัฐ และสถาบันการศึกษา ก็มักจะมีแทรกอยู่ในนโยบายของแต่ละแห่งอยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่จะขาดการความจริงจังและจริงจังในการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว คณะจารย์และนิสิตส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีการผลักดันให้ประกาศนโยบายเรื่องการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนเป็นนโยบายเร่งด่วนระดับประเทศ ถือเป็น “วาระแห่งชาติ” ดังนี้

“...โรงเรียน สถานศึกษาต่างๆ กระทรวงวัฒนธรรมต้องวางนโยบายเลย ทำเป็นวาระแห่งชาติ เช่นวางแผนในปีนี้ในการรณรงค์ แล้วกระจายกันไปทำ เราต้องทำงานแบบบูรณาการถึงจะเชิงรุกได้ แล้วก็ในหลักสูตรของกระทรวงใส่เข้าไปในทุกโรงเรียน ทุกมหาวิทยาลัย ชุมชนก็คงรู้ได้ในเรื่องของครุภูมิ ปัญญาทั้งหลาย คือคนกลุ่มนี้มาร่วมกันให้ณรงค์กิจกรรมของท้องถิ่นให้ต่อเนื่องซึ่งทำได้ ประสานกับกระทรวงมหาดไทยที่พัฒนาท้องถิ่น ที่ลงระดับหมู่บ้านแล้วเอาของพื้นบ้านพื้นเมืองของภาคตัวเองออกมาใช้ ออกมาแสดง และที่สำคัญคือให้เขาภาคภูมิใจและยังคงรักษาสืบสานและสร้างสรรค์ความเป็นหมู่บ้านตนเอง พื้นบ้านตนเอง ให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน ระหว่างกัน การได้มีโอกาสแสดงให้คนต่างภาคดู อันนี้ก็ควรเป็นนโยบายของรัฐบาล กระทรวงวัฒนธรรม ได้แลกเปลี่ยนกัน รวมทั้งเมื่องานวิจัยนี้เสร็จแล้ว อาจจะมีการติดต่อไปทางกระทรวงวัฒนธรรม หรือกระทรวงมหาดไทย อาจจะนำเสนอข้อมูลวิจัยให้ทดลองปฏิบัติเชิงนโยบาย หรือแม้กระทั่งกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรของเราที่ให้นั้นส่งเสริมความเป็นไทย รณรงค์ให้เป็นนโยบายของโรงเรียน และของสถานศึกษา...”

(สัมภาษณ์, พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล, 11 กันยายน 2552)

“...ยังมีความเชื่ออยู่ในเรื่องของความเป็นต้นแบบของคน ถ้าเป็นคนต้นแบบตรงนี้ เราก็ได้ตรงนี้ ถ้าระดับชาติก็เป็นต้นแบบระดับชาติด้วย อาจจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย ถ้าเกิดสมมติว่าเป็นนโยบายของชาติแล้ว กำหนดให้เป็นวันเอกลักษณ์ไทยมาเลยก็ได้ ถ้าเป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมก็มีการให้รางวัล มีการออกทีวีทุกสื่อ อย่างน้อยๆเชื่ออย่างหนึ่งว่าถ้ามีคนไปประกวด แข่งขันก็จะมีเพื่อน ผู้ปกครองไปดู ไปเชียร์ ก็เกิดความชิน เห็นติดตา การที่เราเห็นทุกวันๆ จะซึมซับไปเอง หรือแม้กระทั่งตอนนี้จะมีคนที่มีอายุบางท่านที่อยู่ตามชุมชนมีภูมิปัญญาไทยอยู่ในตัว แต่เราไม่ได้ให้ความสำคัญพยายามดึงให้ชุมชนมีส่วนร่วม พอเรามีส่วนร่วมกับเขา เขาก็มีส่วนร่วมกับเรา แต่มันก็ต้องเป็นนโยบาย นอกจากนี้นิสิตจะต้องเลือกบริโภคข้อมูลที่หลังไหลเข้ามาจากวัฒนธรรมตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นมาทางเทคโนโลยี สารสนเทศ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางคอมพิวเตอร์ ทางอีเมลล์ ทางอะไรก็แล้วแต่ ที่จะหลังไหลเข้ามา ต้องเลือกที่จะรับว่า อย่างไหนที่เราควรจะทำปฏิบัติตาม เป็นสิ่งที่ดีงาม อะไรที่เราไม่ควรเอาเป็นแบบอย่าง ที่มันจะก่อให้เกิด

ความเสี่ยงต่อตัวเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม นิสิตควรที่จะต้องมี self discipline วินัยในตนเอง ที่จะเลือกบริโภคข้อมูล ก็ฝากไว้ตรงนี้ เพราะว่าเราก็เป็นเยาวชนของชาติ ต่อไปเราก็ต้องเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตซึ่ง สังคมนี้ก็ต้องฝากให้กับคนรุ่นใหม่ๆ อีกห้าปี ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับกระทรวง ระดับมหาวิทยาลัย อีกห้าปีจะเปลี่ยนรุ่นกันไปหมดแล้ว เพราะฉะนั้นคนรุ่นใหม่ก็จะขึ้นมาแทน พอถึงเจนเนอเรชั่นหนึ่ง นิสิตก็จะโตเป็นผู้ใหญ่ แล้วจะต้องเข้ามาแทนที่ เพราะฉะนั้นทำอย่างไรถึงจะคงความเป็นไทยในสังคมไทย และสังคมโลก ยังคงเอาไว้เป็นสิ่งที่สำคัญ เวลาพานิสิตไปประชุมต่างประเทศวันสุดท้ายจะมีการแสดงประจำชาติ เราก็จะเอาความเป็นไทยไปเผยแพร่ ทั้งชุดไทย การแสดงไทย วัฒนธรรมไทย ตรงนี้เราก็จะสอดแทรกทุกๆ รายการที่เรามีโอกาสที่จะไปยังนานาชาติ...”

(สัมภาษณ์,ผลาคร สุวรรณโพธิ์,4 เมษายน 2552)

“...ที่นี้ท่านอธิการบดีค่อนข้างจะมีวิสัยทัศน์ดี มีนโยบายโครงการที่จะช่วยส่งเสริม ปลูกฝัง ในเรื่องของความเป็นไทย ในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีเดิมที่เราทำอยู่แล้ว ในระดับชาติควรเสนอเรื่องจิตสำนึกของความเป็นไทยไปให้เป็นวาระแห่งชาติมากกว่า...”

(สัมภาษณ์,สุเมธ งามกนก,4 เมษายน 2552)

“...ตัวเร่งด่วนเลยที่จะทำตรงนี้ก็ถือว่า จะทำอย่างไรให้ความเป็นไทย ไปเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพที่แยกมาจากเรื่องศิลปวัฒนธรรม ในเรื่องบุคลิกภาพของความเป็นไทย ส่วนใหญ่จะบวกเข้าไปกับนโยบาย ตัวชี้วัดในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เพราะมันไม่มีตัวที่บ่งบอกโดยตรงในเรื่องของความเป็นไทยในตัวชี้วัดของ สมศ.จะมีแค่ศิลปวัฒนธรรม แล้วก็มีแค่กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แต่ในเรื่องความเป็นไทยไม่ได้พูดถึง เพราะฉะนั้นมันก็เลยทำให้ตัวนี้ค่อยลงไป แต่ถ้าเป็นนโยบายในระดับบนเลย ในระดับอธิการ ในระดับชาติ ก็ต้องเป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่งของ สมศ. เรื่องเอกลักษณ์ มันก็จะเป็นการสร้างตัวชี้วัดขึ้นมา ถ้าไปทำตรงนี้ได้ก็จะเป็นตัวกระตุ้น เพราะทุกวันนี้เวลาทำงานจะเอาตัวเกณฑ์ของ สมศ. เป็นหลัก ถ้ามีเรื่องนี้เพิ่มมาอีก ก็จะทำให้มีการตื่นที่จะทำในเรื่องตรงนี้ คิดว่าน่าจะเป็นลำดับแรกเลย แล้วพอทำได้ผู้บริหารก็จะรับตามนโยบาย ตอนนี้เราแก้ปัญหาโดยการทำตามเกณฑ์

ของ สมศ. เพราะมันไม่มีเกณฑ์บังคับก็ไม่ทำกัน มีเกณฑ์ก็ทำ ทุกอย่างเราไม่ได้ทำหรอก พอเป็นเกณฑ์ สมศ. มาก็ทำกัน แล้วพอทำมันก็ประสบผลสำเร็จ ผมเห็นด้วย 100% เลย ว่าควรทำอย่างยิ่ง เพราะผมว่า วิถีไทยนี้จะทำให้สามารถอยู่ในวิกฤติสภาพเศรษฐกิจได้...”

(สัมภาษณ์, นิตยสาร ชตาธรประชีวิน, 8 มิถุนายน 2552)

“...ในระดับนโยบายของชาติต้องเสนอเป็นวาระแห่งชาติ กระจายไปทุกกระทรวง ทั้งกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม แต่ถ้าไม่ได้รัฐบาลที่จริงจังในการแก้ปัญหาที่ลำบาก นอกจากนี้อาจกระตุ้นให้เกิดชุมชนต้นแบบที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย โดยเริ่มจากครอบครัว ในเรื่องนี้ก็ต้องมีความเข้มแข็งในตัวเอง ทานกระแสวัฒนธรรมต่างชาติให้ได้ รวมทั้ง สื่อ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ต้องเพิ่มรายการและข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไทยให้มากขึ้น...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 24 พฤศจิกายน 2551)

“...กำหนดเป็นวาระแห่งชาติ ทำงานเชิงรุก กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์เกี่ยวกับคุณลักษณะของความเป็นไทย การส่งเสริมจิตสำนึกความเป็นไทย เครือข่ายงาน ความร่วมมือระดับชาติ กระทรวงต่างๆต้องร่วมมือกัน ทำงานหนักลงไปสู่ระดับท้องถิ่น ความเป็นไทยคงอยู่ได้ด้วยชุมชนเข้มแข็ง...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2551)

จากข้อมูลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าประชาชนทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ที่สำคัญควรกำหนดเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

4.6 ปัญหาและอุปสรรค

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม อาจารย์และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทย ดังนี้

“...ครอบครัวตัวเร่งวัฒนธรรมเสื่อม พ่อแม่ไม่ห้ามไม่อบรมลูก แต่งเกาะอก สายเดี่ยว เด็กโตขึ้นก้าวร้าว ผู้ปกครองละเลย ครอบครัวโทษสังคม ไม่โทษตัวเอง “พ่อแม่รังแกฉัน” เด็กคือครูไม่สนใจ ไม่สอน “ครูรังแกลูกศิษย์” ไม่โทษตัวเอง ไม่โทษคนใกล้ตัว โทษสังคม...”

(สนทนากลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 พฤศจิกายน 2552)

“...ถ้าตอบโดยพิจารณาถึงสภาพปัจจุบันต้องบอกว่าทำได้ยากมากเพราะว่า ช่องทางการรับรู้มีมากขึ้นต้องเรียกว่ามหาศาลเพราะฉะนั้นการที่เราจะได้นำหนดคะแนนหรือจัดสิ่งแวดล้อมให้เยาวชนของประเทศมีคุณลักษณะอย่างที่เราต้องการก็ทำได้น้อยลงหรือยากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับอดีตแล้ว ในขณะเดียวกัน แนวทางการให้การศึกษากับเยาวชนรุ่นใหม่ก็ไม่ใช่ในลักษณะของการธำรงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าหรือความรู้ที่สืบทอดกันมาเหมือนอย่างแต่ก่อนแล้ว มักจะเป็นการมุ่งเน้นไปให้เยาวชนรู้จักปรับตัวและก็รู้จักคิดที่จะเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้นแนวทางการจัดการศึกษาแบบนี้มันอาจจะถูกมองว่าสวนกระแสต่อการอนุรักษ์ไว้ซึ่งคุณลักษณะไทยซึ่งอันนี้ก็เข้าใจว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก จะมองว่าเป็นเรื่องดีก็ได้ ที่ทำให้คนบนโลกมีความเหมือนมากกว่าความแตกต่าง แต่ถ้ามองในแง่ลบก็คือเอกลักษณ์หรือคุณลักษณะไทยก็จะเลือนหายไป...”

(สัมภาษณ์, ชื่นชนก โควินท์, 28 กันยายน 2552)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนในบริบทสังคมปัจจุบันการตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยและจิตสำนึกในความเป็นไทยที่ลดน้อยลง อีกทั้งครอบครัว และสถาบันอื่นๆ ในสังคมไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เท่าที่ควรเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือกันอย่างจริงจัง

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

1. รูปแบบในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็วและสลับซับซ้อนมากในปัจจุบัน จำเป็นต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆอย่างเหมาะสม โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของระบบต่างๆภายในประเทศให้มีศักยภาพ การพัฒนาพลเมืองถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากพลเมืองที่มีคุณภาพย่อมพัฒนาประเทศชาติไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม

การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนในบริบทสังคมไทยปัจจุบันต้องอาศัยพื้นฐานแนวคิดการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ที่เกิดขึ้นในทุกช่วงอายุของบุคคล และเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของบุคคล สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นการบูรณาการความรู้กับวิถีชีวิต ไม่ยึดติดกับกระบวนการ ประกอบด้วยการศึกษา 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เชื่อมโยงและเอื้อโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งการศึกษาตลอดชีวิตที่มีการเรียนรู้แบบเชิงรุกเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนในยุคสังคมฐานความรู้(Knowledge-based Society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้(Knowledge Society)

แนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย สารการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ การประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1)กลุ่มเป้าหมาย จัดการศึกษาโดยยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นตัวตั้งและมีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน โดยอาจแบ่งตามช่วงวัย และให้ความสำคัญกับเยาวชนที่อยู่ในระบบและนอกระบบโรงเรียน เช่น เยาวชนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา เยาวชนผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

2)สารการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้เชิงบูรณาการแบบองค์รวม ที่เชื่อมโยงสารการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ คุณธรรม จริยธรรม วิถีชีวิตความเป็นไทย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ไทย วิถีชีวิตประชาธิปไตย และหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้ การพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นไทยอย่างเข้มแข็ง บูรณาการสารความรู้ที่อยู่นอกเหนือมิติการศึกษา เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้กว้าง รู้ทันการเปลี่ยนแปลง

3)การจัดการเรียนรู้ สร้างช่องทางในการเข้าถึงการเรียนรู้ที่หลากหลายได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ โดยจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ ทั้งนี้การเรียนรู้ต้องเกิดจากความต้องการและความใฝ่รู้ของผู้เรียน ขณะเดียวกันต้องมีผู้จัดการเรียนรู้หรือผู้อำนวยการความสะดวกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ตัวอย่างวิธีการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการศึกษานอกระบบ เช่น การจัดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม กลุ่มสนใจ การฝึกอาชีพระยะสั้น โครงการค่าย กลุ่มสนใจ รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ สื่อเอกสาร สื่อวีดิทัศน์ เป็นต้น การจัดกิจกรรมการศึกษตามอัธยาศัย ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การให้การศึกษา โดยผ่านกิจกรรม

ของชุมชนและหน่วยงาน อาทิ เวทีประชาคมค่าย การไปทัศนศึกษา การเสวนากลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม การเรียนจากแหล่งการเรียนรู้ การเรียนจากการฝึกปฏิบัติจริง เป็นต้น

4)วิธีการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมในเชิงปฏิบัติแทรกลงในกิจกรรมการเรียนรายวิชาตามปกติ ได้แก่ วิชาภาษาไทย สังคม พลศึกษา ศิลปะ คณิต การงานอาชีพ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทั้งนี้สามารถแทรกได้ทั้งเนื้อหา กิจกรรมหลัก และกิจกรรมเสริม ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องแต่ละตอน โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย สังคม ศิลปะ การงานอาชีพ ที่มีบริบทที่เกี่ยวกับ “ความเป็นไทย” หลากรูปแบบด้วยกัน จึงควรกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน กับบริบทที่โรงเรียนตั้งอยู่ หากมีบุคคลที่ควรค่าในแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องให้เรียนเชิญเป็นวิทยากรให้กับลูกหลานจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมชีวิตการเป็นนักเรียน ต้องคำนึงถึง พัฒนา บูรณาการการศึกษาทุกรายวิชา ไม่เน้นเฉพาะความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งทุกวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงอุดมศึกษา บทบาทของพ่อแม่ ครู ผู้บริหาร เป็นต้นแบบต้องมีบทบาท สอนตรงและสอนสอดแทรกบูรณาการรวมทั้งรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ เน้นฐานครอบครัว โรงเรียนเป็นฐาน เครือข่าย ชุมชนสัมพันธ์ การจำลองวิถีชีวิตความเป็นไทยมาใช้ในระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์โดยตรงกับสถานที่ที่มีบุคคลที่คงความเป็นไทยอยู่ในวิถีชีวิตปัจจุบัน คิดวิเคราะห์จากวิถีชีวิตความเป็นไทยว่ามีคุณค่าต่อสังคมประเทศเช่นไร

5)การประเมินผล กิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง ต้องมุ่งเน้นที่ความสุขของผู้เรียน ความสุขของชุมชน ตลอดจนต้องมีการประเมินผลที่นอกเหนือจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ขณะเดียวกันต้องสร้างความชัดเจนเรื่อง “คุณภาพ” ด้วย

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชน อาศัยการสร้างการเข้าใจในสังคม บทบาทของภาคีเครือข่าย แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เทคโนโลยีสารสนเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอย่างสมดุล สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.ข้อเสนอแนะแนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทย ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

จิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์มีหลายประเด็น เช่น มีเมตตากรุณา รักสันติ พึ่งตนเอง

ไม่เอาเปรียบ ดังนั้นมาตรการเชิงรุกเพื่อปลูกฝังสำนึกดังกล่าว ต้องเริ่มแต่วัยเด็ก โดยชี้ให้เห็นประโยชน์ ยกตัวอย่างบุคคลใกล้ชิดให้เห็นเป็นแบบอย่าง สร้างกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้ โดยเน้นการปฏิบัติจริง การแสดงออก ด้านการพูด การแต่งกายให้เข้ากับบริบทของงานและกิจกรรมที่ปฏิบัติ กล่าวคือ กล่าวพูด โดยมีเหตุผลประกอบที่สมควร ไม่ใช่อารมณ์ มีความรัก ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ให้มั่นคง มีทัศนคติที่ดีต่อ ประเทศชาติ ใช้หลัก “วินัยเริ่มที่บ้าน” ครอบครัวยุคใหม่ การให้ความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ประสาน เสริมสร้าง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ร่วมกันอย่างมีบูรณาการ ทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอน เน้นตั้งแต่สร้างหลักสูตรสถานศึกษา ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ที่ต้องเน้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ บูรณาการเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดการเรียนการสอน สร้าง นวัตกรรมและทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จัดการประเมินการเรียนรู้ ประเมินผล เป็นระยะๆอย่างเป็น ระบบ

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิยังให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึง ประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลทุกเพศ ทุกอาชีพ ว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกัน เพราะ ต่างฝ่ายต่างคนต้องมียุทธศาสตร์หน้าที่ของตน มีศักยภาพของตนซึ่งมีผลไปยังศักยภาพของชุมชน เพราะถ้า ทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของตนเองต่อสิ่งแวดล้อมทั้งมหัพภาคแล้ว ก็จะมี จิตสำนึกที่จะมีความคิดสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและบ้านเกิดเมืองนอนของตน
2. เด็กและเยาวชนควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่อยู่รอบๆตัวเขา ด้วยการยอมรับวิถี ชีวิตของพวกเขาและชุมชนที่เขาอยู่ ซึ่งวิธีการนี้เรียกว่า “มนุษย์สัมพันธ์” อย่างละเอียดอ่อน
3. เด็กและเยาวชนควรจะต้องรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคมของตน และ ช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆมาตีแผ่ อภิปราย และร่วมกันคิดแก้ปัญหา
4. การสร้างจิตสำนึกด้วยการปลูกฝังประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรมที่ล้ำค่าอย่าง ลึกซึ้งและต่อเนื่องอย่างผู้มีความรู้ อย่างผู้สนใจใฝ่รู้ ทั้ง 2 ฝ่าย
5. การสร้างความภาคภูมิใจในแผ่นดินถิ่นเกิดของตนด้วยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรม ท้องถิ่นจำเป็นมาก
6. การสร้างคุณค่า แก่นแท้ ของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น ดีความให้ ถูกต้อง และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นได้
7. ต้องสอนให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของ “ทรัพย์สินในดิน สินในน้ำ” ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนว่า แตกต่างกับท้องถิ่นอื่นอย่างไร เพราะเหตุใดเรา ต้องอนุรักษ์และพัฒนาให้ยั่งยืนให้จงได้
8. การปลูกฝังต้องเปลี่ยนวิธีคิด วิธีสอน แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบทั้งหมด หลักสูตร ฝึกอบรมวิชาชีพครูไทยควรได้รับการปฏิรูปใหม่ทั้งหมด

9. พัฒนาภาวะผู้นำทั้งผู้บริหาร ครู ที่จะเป็นต้นแบบใหม่ทั้งหมดด้วย สัมปฤติธรรม 7 ประการ อันได้แก่ ธรรมัญญาตา เป็นผู้รู้จักเหตุ อุตัญญาตา เป็นผู้รู้จักผล อุตัญญาตา เป็นผู้รู้จักตน

มัตตัญญาตา เป็นผู้รู้จักประมาณ กาลัญญาตา เป็นผู้รู้จักกาล ปริสัจญญาตา เป็นผู้รู้จักชุมชน

ปุกคัลญญาตา เป็นผู้รู้จักบุคคล

10. เด็กและเยาวชนไทยต้องได้รับการอบรมให้รู้จักคิดอย่างวิเคราะห์ และมีเหตุผล ใช้หลัก โยนิโสมนสิการ

โยนิโส แปลว่า ถูกต้องแบบคาย มนสิการ แปลว่า ทำไว้ในใจ โยนิโสมนสิการหมายถึง การทำไว้ในใจโดยแบบคาย หรือการคิดถูกต้องตามความเป็นจริง โดยอาศัยการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และคิดเชื่อมโยงตีความข้อมูลเพื่อนำไปใช้ต่อไป

โยนิโสมนสิการ มีวิธีคิดสรุปได้ ดังนี้

1.อุปายมนสิการ คือคิดถูกวิธี การศึกษาต้องสอนให้คนมีวิธีคิด วิธีวิจัย และใช้วิธีการนั้นอย่างถูกต้องว่องไว

2.ปถมนสิการ คือคิดมีระเบียบ การศึกษาจะต้องสอนให้คนคิดต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ ไม่กระโดดไปกระโดดมา คิดอย่างมีเป้าหมาย

3.การณมนสิการ คือคิดมีเหตุผล รู้จักเชื่อมโยงว่าเหตุผลนี้นำไปสู่ผลอะไร หรือผลนี้มาจากเหตุอะไร

4.อุปาทกมนสิการ คือคิดเป็นกุศล เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาแก่นสาระสาระ เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารมากมาย ต้องรู้จักกรองเอาส่วนที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับเรา

โยนิโสมนสิการเป็นหลักคิดที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนอย่างยิ่ง เพราะเด็กและเยาวชนไม่เคยได้รับการสอนให้มีความคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุด้วยผล

สำหรับ แนวทางหรือมาตรการเชิงรุกในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ควรยึดหลักการทำความเข้าใจ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมการเรียนรู้ การมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยของเยาวชน การสร้างเครือข่ายด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย การเสริมสร้างศักยภาพองค์กรหรือ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ การจัดทำฐานข้อมูลและสื่อสาธารณะในการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นระบบ โดยมีสาระเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม จิตสำนึกความเป็นไทยในแง่มุมต่างๆ อาทิ ค่านิยมทาง สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ประวัติศาสตร์ของไทยในแต่ละยุคสมัยที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยกระบวนการทางการศึกษาตลอดชีวิตเป็นตัวขับเคลื่อนการศึกษา เพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชน

มาตรการเชิงรุกในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทย

1) การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์วัฒนธรรมและค่านิยมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรการที่ 1 การสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ร่วมกัน เพื่อเป็นบรรทัดฐานให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทที่แตกต่างกันในสังคม ให้เป็นวิถีชีวิต มีความสอดคล้องกับ ธรรมชาติ ฝึกฝนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการสอดแทรกอยู่ใน ชีวิตการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสังคม วัฒนธรรมกับการเรียนการสอน โดย การสนับสนุนทางแนวดิ่ง (Vertical Support) หมายถึง ครอบครัว ที่จะมีส่วนหล่อหลอมเด็ก ทั้งทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อในการใช้ชีวิต และการสนับสนุนทางแนวราบ (Horizontal Support) หมายถึง เพื่อน ร่วมงาน และครอบครัว ให้ตระหนักถึงการเรียนรู้จิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์

มาตรการที่ 2 การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมในความเป็นไทย

ทุกภาคส่วนในสังคมควรปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ทางความคิด และค่านิยมความเป็นไทยทั้งในระดับ บุคคล องค์กร ชุมชน และสังคม โดยร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับทุก คนในสังคมให้เห็นความสำคัญและสนใจ โดยการสร้างบรรยากาศในสังคมที่เอื้อต่อการปลูกฝังจิตสำนึก ความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชน ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผล ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม คุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน และส่งเสริมความเป็นนานาชาติบนพื้นฐานของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

มาตรการที่ 3 การสร้างระบบค่านิยมใหม่ให้กับเด็กและเยาวชนในการเข้าใจบทบาทหน้าที่ ของตนเองในฐานะพลเมืองที่ดี การประพฤติปฏิบัติที่พึงประสงค์ โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ประยุกต์ใช้สิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์ ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติตน

2) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยของเยาวชน

มาตรการที่ 4 การพัฒนารูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับสภาพ ของเมืองและชุมชน โดยเปิดพื้นที่ทั้งสถานศึกษาและชุมชนให้เป็นสถานที่เรียนรู้ของจิตสำนึกความเป็น ไทยของคนในชุมชน โดยจัดกิจกรรมในชุมชน ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการเรียนรู้ อาทิ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์กีฬา

มาตรการที่ 5 การส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่ดูแลรับผิดชอบด้านการวางแผน นโยบายด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ที่พึงประสงค์แก่เยาวชน รวมทั้งการอบรมเสริมความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานเพื่อการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยอย่างต่อเนื่อง

มาตรการที่ 6 การส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย เช่น การจัดทำชุดความรู้ การประชุมเสวนา เวทีชาวบ้าน ในประเด็นต่างๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาเด็กและเยาวชน บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

3) การสร้างเครือข่ายด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย

มาตรการที่ 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่าย การสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งจากองค์กรหรือหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ อาทิ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง พ่อแม่ ชุมชน และสังคม ในการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นไทยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งการประสานงานให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายเป็นผู้จัดการเรียนรู้ โดยเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายอื่นๆ และประชาชนในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน ความร่วมมือ ความช่วยเหลือและการระดมสรรพกำลังที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์แก่การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย การจัดสรรทรัพยากรและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน จนเกิดเป็นความร่วมมือและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมดำเนินการให้เกิดผลเป็นจริง

4) การส่งเสริมศักยภาพองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์

มาตรการที่ 8 การสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ เงินทุนอุดหนุน และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชน และชุมชน โดยให้มีการระดมทุนและทรัพยากรการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรระดับท้องถิ่นให้สามารถจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ ทั้งนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ควรกำหนดวิสัยทัศน์ ความต้องการ และแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ รวมทั้งการส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

มาตรการที่ 9 การสร้างตัวแบบ ผู้นำ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเป็นตัวอย่างที่ดีทั้ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือบุคคลตัวอย่างในสังคม บุคคลตัวอย่างหรือตัวแบบที่ดีจะเป็นตัวอย่างให้กับเด็กและเยาวชนรุ่นต่อไปได้เป็นอย่างดี

5)การจัดทำฐานข้อมูลและสื่อสาระในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่เป็นระบบ

มาตรการที่ 10 จัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อสาระ และฐานข้อมูลขององค์กรหรือหน่วยงานด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ โดยจัดให้มีระบบการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน และผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูล ค้นหาข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการดำเนินงานเพื่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

มาตรการที่ 11 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกความเป็นไทย ถ่ายทอดผ่านสื่อสาระ และฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ โดยเป็นองค์ความรู้ที่ครอบคลุมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยในทุกๆด้านของชีวิต มีความทันสมัย และมีรูปแบบที่สร้างสรรค์หลากหลาย

มาตรการที่ 12 การจัดตั้งองค์กรกลางที่มีบทบาทในการกำกับ ดูแล และตรวจสอบสื่อสาระทุกประเภทอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้มีจริยธรรมในการผลิตและเผยแพร่สื่อต่างๆต่อสังคม รวมทั้งลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและเผยแพร่สื่อที่บิดเบือนข้อเท็จจริง และเป็นภัยต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

นอกจากนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น ควรทบทวนสาระกฎหมายบางมาตรา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนที่เป็นรูปธรรม โดยมีการพัฒนาต่อยอดอย่างต่อเนื่อง การเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังควบคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกความเป็นไทย การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ของหน่วยงานและภาคีเครือข่าย รวมทั้งกำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขึ้นมาเป็นกรณีพิเศษเพื่อเป็นหลักประกันในการเข้าถึงการศึกษาตลอดชีวิตและได้รับการส่งเสริม การปลูกฝังจิตสำนึกอย่างเป็นรูปธรรมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชนโดยทั่วไปทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ในบทเฉพาะกาล มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชาติไทย วิถีชีวิตของความเป็นไทยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อสร้างเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ รักและ

ภาคภูมิใจที่เกิดบนผืนแผ่นดินไทย มีชาติกำเนิดเป็นคนไทย เลื่อมใส ศรัทธา และนำคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือมาใช้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้นพบว่า มาตรการเชิงรุกในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีการสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชน โดยผ่านการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ นั่นคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย 2) การบ่มเพาะ กล่อมเกลา ปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชาติไทย วิถีชีวิตของความเป็นไทย ความรักชาติ รักแผ่นดินอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้ทรงมีพระกรุณาธิคุณ ทรงห่วงใยในทุกข์สุขของปวงชนชาวไทย ความศรัทธาในศาสนา ความรู้ทางศิลปะวัฒนธรรม ภาษา ภูมิปัญญาไทย กิริยามารยาท ลักษณะนิสัย ความซื่อสัตย์ กตัญญู ความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ชุมชน และสังคม ผ่านการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างจริงจัง